[H] MÜKERRER SUÇLULUK BAĞLAMINDA AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDEKİ THREE STRIKES (ÜÇ VURUŞ) DÜZENLEMELERİ VE TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEKERRÜR KURUMUNUN KARŞILAŞTIRMALI İNCELEMESİ [*]

(Araştırma Makalesi)

Bilal Emre CAN[**]

ÖZET

Bu çalışmada, mükerrer suçluluğa bağlanan hukuki sonuçlar bakımından Türk ceza hukukundaki tekerrür kurumu ile Amerika Birleşik Devletleri hukukunda uygulanan Three Strikes yasaları karşılaştırmalı hukuk perspektifiyle incelenmiştir. Çalışmada öncelikle 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen tekerrür kurumunun hukuki niteliği, uygulanma şartları ve sonuçları ele alınmış; kurumun ceza artırımı sebebi olmaktan ziyade mükerrirlere özgü infaz rejimi ve infaz sonrası denetim mekanizmaları öngören infaz hukukuna özgü bir müessese niteliği taşıdığı ortaya konulmuştur. Bu kapsamda tekerrürün maddi ceza hukuku, infaz hukuku ve güvenlik tedbirleri teorisi bakımından doğurduğu tartışmalar değerlendirilmiş; kurumun Türk ceza hukuku sistematiği içerisindeki yeri incelenmiştir. Devamında Washington ve Kaliforniya eyaletleri esas alınarak Three Strikes yasalarının tarihsel gelişimi, kriminolojik temelleri ve normatif yapısı değerlendirilmiştir. Bu çerçevede mükerrer suçluluğa ilişkin düzenlemelerin suçun önlenmesi, kamu güvenliğinin sağlanması ve tehlikeli suçluların toplumdan uzaklaştırılması bakımından üstlendikleri işlevler incelenmiş; seçici etkisizleştirme (selective incapacitation) ve suç kariyeri (criminal career) teorilerinin sistem üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Son olarak her iki kurum, hukuki niteliği, uygulanma şartları ve doğurduğu sonuçlar bakımından mukayeseli olarak

[H] Hakem denetiminden geçmiştir.

[*] Bu makale 22.06.2026 tarihinde dergimize ulaşmış ve hakem değerlendirme süreci tamamlanarak 31.08.2026 tarihinde yayına kabul edilmiştir. Makale, benzerlik tespit yazılımıyla taranmıştır.
Yazar Katkısı: Yazarın çalışmaya katkı oranı %100'dür.
Çıkar Çatışması: Yazar, bu çalışma kapsamında herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmiştir.
Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.
Etik Beyan: Yazar, çalışmanın araştırma ve yayın etiği ilkeleri ile dergimizin etik ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan etmiştir.

[**] Silivri Ağır Ceza Mahkemesi Hakimi, İzmir Bakırçay Üniversitesi Kamu Hukuku Doktora Programı Öğrencisi, (E-posta: bilalemrecan@gmail.com), ORCID ID: https://orcid.org/ 0009-0008-2372-0736.

değerlendirilerek, farklı ceza siyaseti anlayışlarının mükerrer suçluluğa yaklaşımı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tekerrür, Three Strikes, Mükerrer Suçluluk, Ceza Siyaseti, Etkisizleştirme.

WITHIN THE CONTEXT OF RECIDIVISM: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THREE STRIKES LAWS IN THE UNITED STATES AND THE INSTITUTION OF RECIDIVISM IN TURKISH CRIMINAL LAW

(Research Article)

ABSTRACT

This study examines the institution of recidivism in Turkish criminal law and the Three Strikes laws in the United States from a comparative law perspective with particular regard to the legal consequences attached to repeat offending. First, the study analyzes the legal nature, conditions of application, and consequences of recidivism under Article 58 of the Turkish Penal Code, arguing that the institution functions not as a sentencing enhancement mechanism but rather as institution of execution law involving a special execution regime for repeat offenders and post-release supervision measures. In this context, debates concerning recidivism within substantive criminal law, enforcement law, and the theory of security measures are evaluated, and its position within the Turkish criminal justice system is examined. Subsequently, the historical development, criminological foundations, and normative structure of the Three Strikes laws are analyzed with particular reference to the Washington and California models. The study further explores the role of selective incapacitation and criminal career theories in shaping repeat offender policies and comparatively evaluates both institutions in terms of their legal nature, conditions of application, and legal consequences.

Keywords: Recidivism, Three Strikes, Repeat Offending, Penal Policy, Incapacitation.

GİRİŞ

Bir kimsenin daha önce işlediği bir suç nedeniyle mahkum edilmiş olmasına rağmen yeniden suç işlemesi, cezanın özel önleme işlevi, failin toplumsal tehlikeliliği ve

kamu güvenliğinin sağlanması bakımından farklı hukuk sistemlerinde çeşitli sonuçlara bağlanmıştır. Bununla birlikte mükerrer suçluluğa yüklenen anlam ve bu olguya karşı geliştirilen hukuki mekanizmalar, devletlerin benimsediği ceza siyaseti anlayışına göre önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bir tarafta failin yeniden topluma kazandırılmasını esas alan sistemler bulunurken, diğer tarafta mükerrer suçluların uzun süreli veya süresiz biçimde toplumdan uzaklaştırılmasını amaçlayan daha sert yaklaşımlar yer almaktadır. Bu farklılık, özellikle Türk ceza hukukundaki tekerrür kurumu ile Amerika Birleşik Devletleri hukukunda uygulanan Three Strikes düzenlemelerinin karşılaştırılmasında açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada Amerikan ceza hukukuna özgü bazı teknik kavramlar bakımından ayrıca bir terminolojik tercih benimsenmiştir. Nitekim, çalışmanın esas konusunu teşkil eden "Three Strikes" analojisi dışında "felony", "persistent offender", "most serious offense", "serious felony" ve "violent felony" gibi kavramlar, ait oldukları hukuk sisteminde belirli bir normatif içeriğe sahip teknik terimlerdir. Bu doğrultuda kavramların Türk hukukunda birebir karşılıklarının bulunmaması ve yapılacak çevirilerin terimlerin hukuki kapsamını tam olarak yansıtamama ihtimali nedeniyle, kavramsal bütünlüğün korunması amacıyla söz konusu ifadeler dipnotlarda açıklanmaya çalışılarak Türkçeleştirilmeksizin özgün halleriyle kullanılmıştır.

I. TÜRK CEZA HUKUKUNDA TEKERRÜR

A. TEKERRÜR VE HUKUKİ NİTELİĞİ

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesinde düzenlenen tekerrür, daha önce kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmüne konu olan bir suçtan dolayı kanunda öngörülen süreler içerisinde yeni bir suç işlenmesi halinde ortaya çıkan ve mahkumiyetin fail üzerinde beklenen özel önleyici etkiyi göstermediğinin kabul edilmesi nedeniyle, yeniden suç işleyen kişinin daha sıkı bir infaz rejimine tabi tutulmasını sağlayan ceza hukuku kurumudur.[1, 2] 765 sayılı Ceza Kanunu'ndan farklı olarak cezanın miktarını artıran bir neden olarak değil, infaz rejimine ilişkin sonuçlar doğuran bir güvenlik tedbiri niteliğinde olan tekerrür, tekrar suç işleyen kişilerin topluma yeniden kazandırılmasını daha özenli, uzun süreli ve kontrollü bir infaz süreciyle gerçekleştirmeyi

[1] **Özgenç, İzzet**: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 20. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s.1023; **İçel, Kayıhan / Sokullu-Akıncı, Füsun / Özgenç, İzzet / Sözüer, Adem / Mahmutoğlu, Fatih Selami / Ünver, Yener:** İçel Yaptırım Teorisi, 2. Bası, İstanbul, 2002, s.192.

[2] Ceza politikası çerçevesinde tekerrür sistemi; suçluyu sadece cezalandıran değil, gözlem ve uzman müdahalesiyle topluma geri kazandırmayı hedefleyen, esnek ve bilimsel bir infaz rejiminin parçası olarak değerlendirilmektedir. **Gölcüklü, Feyyaz:** Türk Ceza Sistemi: Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1966, s.124.

amaçlamaktadır.[3] Tekerrür hükümlerinin uygulanması halinde, sonraki suç nedeniyle verilen ceza mükerrirlere özgü infaz rejimine tabi tutulmakta; ayrıca cezanın infazının ardından fail hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaktadır.[4] Bununla birlikte 58. maddenin üçüncü fıkrası gereğince, tekerrürün varlığı halinde, sonraki işlenen suç bakımından adli para cezası ile hapis cezası seçimlik yaptırımlar olarak öngörülmüşse, hapis cezasına hükmolunması gerekmektedir.

Tekerrür kurumu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda "Güvenlik Tedbirleri" başlıklı İkinci Kitap, Üçüncü Kısım altında yer alan "Suçta Tekerrür ve Özel Tehlikeli Suçlular" başlığı kapsamında düzenlenmiştir. Kanun koyucunun tekerrürü sistematik olarak güvenlik tedbirleri bölümünde konumlandırmış olması, bu kurumun yalnızca failin geçmiş mahkumiyetine bağlanan bir sonuç olmaktan öte, failin suç işlemeye yönelik eğilimi ve gelecekteki tehlikeliliği ile ilişkilendirildiğini göstermektedir.[5] Bununla birlikte, tekerrürün kanun sistematiği içerisindeki yeri ile hukuki niteliği arasında tam bir uyum bulunduğunu söylemek mümkün değildir. Nitekim öğretide, tekerrürün bir güvenlik tedbiri olarak mı, infaz hukukuna ilişkin özel bir kurum olarak mı, yoksa kendine özgü karma nitelikte bir hukuki müessese olarak mı değerlendirilmesi gerektiği hususunda görüş birliği bulunmamaktadır.[6] Özellikle 5237 sayılı Kanun ile birlikte tekerrürün cezanın miktarını artıran bir neden olmaktan çıkarılarak mükerrirlere özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri şeklinde sonuçlar doğuracak biçimde yeniden yapılandırılması, kurumun hukuki niteliğine ilişkin tartışmaları daha da

[3] "Suç karşılığı öngörülen yaptırımlarda, alt ve üst sınırlar yeniden belirlenerek, bunların uygulanmasında Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesi hükmünün göz önünde tutulacağı nazara alınarak ve suçta tekerrürün Türk Ceza Kanununda suç karşılığı öngörülen yaptırımda bir artırım nedeni olarak öngörülmemesi ve bunun 5275 sayılı Kanunda infaz rejiminde dikkate alınacak bir müessese olması sebebiyle, bu hususlara ilişkin düzenlemelere madde metninde yer verilmemiştir." **TBMM**, Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/335), Dönem 23, Yasama Yılı 2.

[4] "*Özel tehlikeli suçlular düzenlenmesine ilk kez 5237 sayılı TCK'da yer verilmiş olup, kanun koyucu itiyadi suçlu, suçu meslek edinen kişi ve örgüt mensubu suçluyu özel tehlikeli suçlu olarak kabul etmiştir. Özel tehlikeli suçlular bakımından, mükerrerliğin şartları oluşmaksızın mükerrirlere özgü infaz rejimi ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması esası getirilmek suretiyle, cezanın özel önleme amacı ön plana çıkarılmıştır. Söz konusu kişilerin özel tehlikeli olarak kabulünün sebebi ise diğer suç faillerine göre suça eğilimlerinin yüksek olmasıdır.*" **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2018/6-548, K. 2022/84, T. 15.02.2022.

[5] **Zafer, Hamide**: Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m.1-75, 8.Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021, s.795; **Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan**: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024, s.693;**Demirbaş, Timur:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, 650; **Özbek,Veli Özer/Doğan, Koray/Meraklı, Serkan/Bacaksız, Pınar/Başbüyük, İsa**: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2025, s.717. **Kayançiçek, Murat / Arslan, Çetin:** Suçta Tekerrür, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009, s.45.

[6] Tekerrürün güvenlik tedbiri olduğuna ilişkin, **Özbek, Veli Özer,** İnfaz Hukuku, 22. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2026, s.448; **Artuk, Mehmet Emin / Gökcen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024, s. 1009; İnfaz hukukuna ilişkin bir kurum olduğuna dair **Akbulut, Berrin:** Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2025, s.1240. Bu bağlamda tekerrürün esasını açıklayan görüşler için ayrıca bkz. **Koca/Üzülmez, s.**694,695; **Demirbaş,** s.651.

yoğunlaştırmıştır.[7] Bu nedenle hukuki niteliği bakımından tekerrür, Türk ceza hukuku doktrininde hem maddi ceza hukuku hem infaz hukuku hem de yaptırım teorisi bakımından değerlendirilen, sınırları ve hukuki mahiyeti üzerinde farklı görüşlerin ileri sürüldüğü bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır.[8]

Maddesinin gerekçesi incelendiğinde, tekerrür kurumunun temelinde, daha önce bir suç nedeniyle mahkum edilmiş olmasına rağmen yeniden suç işleyen failin suç işleme konusundaki süreklilik arz eden iradesinin ve bu suretle ortaya çıkan toplumsal tehlikeliliğinin bulunduğu görülmektedir.[9] Gerekçede tekerrür, failin geçmişteki mahkumiyetinin ötesinde, cezanın birey üzerinde beklenen önleyici ve ıslah edici etkiyi göstermediğine işaret eden bir olgu olarak değerlendirilmekte; bu nedenle de failin sonraki suç nedeniyle karşılaşacağı hukuki sonuçların belirlenmesinde dikkate alınması gereken özel bir durum olarak kabul edilmektedir.[10] Bununla birlikte, kanun koyucunun tekerrürü doğrudan cezanın miktarını artıran bir kurum olarak değil, hükmedilen cezanın

---

[7] III. numaralı başlık altında açıklanmıştır.

[8] *"TCK'nın güvenlik tedbirlerine ilişkin bölümünde yer almasına rağmen maddi ceza hukukuna ilişkin olan ve hükümlülüğün yasal sonucu olmaması nedeniyle 5275 sayılı Kanun'un 98 vd. maddeleri uyarınca infaz aşamasında herhangi bir karar alınması da mümkün olmayan tekerrür hükmünün, kazanılmış hak oluşturacağı, başka bir ifadeyle aleyhe değiştirme yasağına konu olacağı hususunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. 5275 sayılı Kanun'un 108. maddesi uyarınca, infaz rejimini etkileyen ve koşullu salıverilme sürelerini değiştiren tekerrür müessesinin, ceza miktarı bakımından herhangi bir değişikliğe neden olmaması, cezayı aleyhe değiştirme yasağının, belirli istisnalar dışında sadece ceza miktarı bakımından geçerli olması, hapis cezasının miktarı ile mükerrirlik sonucu koşullu salıverilme süresine eklenecek miktarın toplanamayacak olması karşısında; aleyhe kanun yoluna başvurulmayan ilk hükümde yer almamasına rağmen daha az bir ceza belirlenen ikinci hükümde tekerrür uygulamasının isabetli olmadığı kabul edilmelidir. Çoğunluk görüşüne katılmayan beş üye; ikinci hükümde belirlenen hapis cezası ile mükerrirlik sonucu koşullu salıverilme süresine eklenecek miktarın toplamının, ilk hükümdeki hapis cezasından daha az olması nedeniyle sanık hakkında tekerrür hükmünün uygulanmasının cezayı değiştirme yasağını ihlal etmeyeceği düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır."* **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2020/1-139, K. 2022/453, T. 21.06.2022; *"Sanık hakkında adli para cezasının yanında ayrıca hükmolunan tekerrür konusu, TCK'nun birinci kitabının üçüncü kısmında "güvenlik tedbirleri" başlığını taşıyan ikinci bölümünde düzenlenmiş olup, kanunun 58. maddesinde mükerrirler hakkında, cezanın mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirileceği öngörülmüştür. Tekerrürün maddi ceza hukuku yönü bulunsa da, güvenlik tedbiri olarak düzenlendiğinde de şüphe bulunmamaktadır.*" **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2014/6-250, K. 2015/409, T. 17.11.2015.

[9] **Üzülmez, İlhan**: "Türk Hukukunda Tekerrür", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1-2, 2002, s.167; Tekerrür, ceza miktarından ziyade failin suçluluk derecesi ve tehlikeliliği ile ilgilidir. **Erem, Faruk**: "Tekerrür Hakkındaki Kanun Hükümlerinin Tetkiki", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 1944, s.192.

[10] *"Kişinin daha önce işlediği suç nedeniyle belli bir cezaya mahkum edilmiş olmasına rağmen suç işlemede gösterdiği kararlılıkla toplum açısından tehlikeliliğini ifade eden tekerrür, kişi hakkında hükmolunan cezanın infazı sırasında dikkate alınacak bir neden ve hatta, infazdan sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasının nedeni olarak görülmüştür. Bu nedenle, tekerrür dolayısıyla kişinin cezasında artırma yapan sistemden vazgeçilmiştir. Tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için, önceki mahkumiyetin infaz edilmiş olması gerekmemekle birlikte; tekerrüre ilişkin sürelerin işlemeye başlaması bakımından önceki mahkumiyetin infaz edilmiş olması aranmış ve böylece Tasarıdan farklı bir düzenleme yapılmıştır. Ayrıca, Tasarıya göre yapılan değişiklikle, yabancı mahkeme kararlarının tekerrüre etki alanı genişletilmiştir. Maddenin son fıkrasında mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin, itiyadi suçlu, suçu meslek edinen kişi veya örgüt mensubu suçlu hakkında da uygulanabileceği öngörülmüştür"* **5237 sayılı Türk Ceza Kanunu m. 58 gerekçesi.**

infaz aşamasında sonuç doğuran bir mekanizma şeklinde tasarlamış olması dikkat çekicidir. Nitekim madde gerekçesinde yer alan açıklamalar, tekerrürün esas itibarıyla infaz hukukuna ilişkin sonuçlar doğuracak şekilde düzenlendiğini ortaya koymaktadır.[11] Bu doğrultuda mükerrirler hakkında öngörülen özel infaz rejimi ve cezanın infazının ardından uygulanacak denetimli serbestlik tedbiri, kurumun ağırlık merkezinin yaptırımın belirlenmesinden ziyade yaptırımın yerine getirilmesi sürecinde bulunduğunu göstermektedir. Başka bir ifadeyle, tekerrür halinde failin işlediği ikinci suç nedeniyle hükmedilecek cezanın miktarında bir değişiklik meydana gelmemekte; buna karşılık verilen cezanın infaz şekli, koşullu salıverilme koşulları ve infaz sonrasındaki denetim süreci farklılaşmaktadır. Bu yönüyle tekerrür, klasik anlamda bir ceza artırma nedeni olmaktan uzaklaşarak, failin yeniden suç işleme riskini esas alan özel bir infaz rejimi niteliği kazanmıştır.[12] Kanaatimizce de 5237 sayılı Kanun'un benimsediği sistem dikkate alındığında, tekerrürü bağımsız bir güvenlik tedbiri olarak nitelendirmek isabetli görünmemektedir. Her ne kadar kanun koyucu bu kurumu "güvenlik tedbirleri" başlığı altında düzenlemiş ve bahsedilen hususlar nedeniyle maddi hukuk karakteri tam olarak dışlanmamışsa da, tekerrürün hukuki sonuçları incelendiğinde bunun güvenlik tedbirlerinden ziyade infaz hukukuna özgü bir kurum olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle tekerrürün, sistematik konumu ne olursa olsun, esasen işlenen sonraki suç nedeniyle verilen cezanın infaz biçimini farklılaştıran ve mükerrir fail bakımından daha ağır infaz sonuçları doğuran kendine özgü bir infaz hukuku kurumu olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.[13]

B. TEKERRÜRÜN ŞARTLARI

Tekerrürün uygulanabilirliğine ilişkin objektif şartlar kanunun 58. maddesinde ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir.[14] Kanun koyucu, tekerrürün uygulanmasını failin

---

[11] Tekerrürün bir güvenlik tedbiri olmadığı, işlenen ikinci suç nedeniyle cezanın infaz biçimini değiştiren bir kurum olduğu yönünde bkz. **Öztürk, Bahri/ Erdem, Mustafa Ruhan:** Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku, 22.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s.591;**Demirbaş,** s.707.

[12] **Zafer,** s.796.

[13] **Arslan / Kayançiçek,** s.49.

[14] *Suçta tekerrür ve özel tehlikeli suçlular*
Madde 58- (1) Önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesi halinde, tekerrür hükümleri uygulanır. Bunun için cezanın infaz edilmiş olması gerekmez.
(2) Tekerrür hükümleri, önceden işlenen suçtan dolayı;
a) Beş yıldan fazla süreyle hapis cezasına mahkumiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren beş yıl,
b) Beş yıl veya daha az süreli hapis ya da adli para cezasına mahkumiyet halinde, bu cezanın infaz edildiği tarihten itibaren üç yıl, geçtikten sonra işlenen suçlar dolayısıyla uygulanmaz.
(3) Tekerrür halinde, sonraki suça ilişkin kanun maddesinde seçimlik olarak hapis cezası ile adli para cezası öngörülmüşse, hapis cezasına hükmolunur.
(4) Kasıtlı suçlarla taksirli suçlar ve sırf askeri suçlarla diğer suçlar arasında tekerrür hükümleri uygulanmaz. Kasten öldürme, kasten yaralama, yağma, dolandırıcılık, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal

herhangi bir şekilde yeniden suç işlemesine değil, belirli koşulların birlikte gerçekleşmesine bağlamış, böylece kurumun uygulanma alanını belirli sınırlar içerisinde tutmayı amaçlamıştır. Bu çerçevede tekerrürden söz edilebilmesi için öncelikle fail hakkında daha önce işlenmiş bir suç nedeniyle verilmiş ve kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmünün bulunması gerekmektedir.[15] Dolayısıyla henüz kesinleşmemiş bir mahkumiyet kararının veya soruşturma yahut kovuşturma aşamasında bulunan bir fiilin tekerrüre esas alınması mümkün değildir.[16]

Bununla birlikte, önceki mahkumiyetin varlığı tek başına tekerrür hükümlerinin uygulanması için yeterli görülmemiş, ayrıca sonraki suçun kanunda belirlenen süreler içerisinde işlenmesi şartı da aranmıştır.[17] Nitekim beş yıldan fazla süreli hapis cezasına mahkumiyet halinde, cezanın infaz edildiği tarihten itibaren beş yıl içerisinde yeni bir suç işlenmesi durumunda tekerrür hükümleri gündeme gelecektir. Buna karşılık, beş yıl veya daha az süreli hapis cezası ya da adli para cezasına mahkumiyet hallerinde ise bu süre üç yıl olarak belirlenmiştir. Söz konusu sürelerin geçirilmesinden sonra işlenen suçlar bakımından ise failin önceki mahkumiyeti tekerrüre esas teşkil etmeyecektir.[18]

Görüldüğü üzere kanun koyucu, tekerrür kurumunu süresiz bir hukuki sonuç olarak tasarlamamış; önceki mahkumiyet ile sonraki suç arasında belirli bir zamansal bağın bulunmasını aramıştır. Dolayısıyla tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi, yalnızca kesinleşmiş bir mahkumiyet kararının varlığına değil, aynı zamanda kanunda öngörülen süreler içerisinde yeniden suç işlenmiş olmasına bağlı olup, her iki şartın

ve ticareti ile parada veya kıymetli damgada sahtecilik suçları hariç olmak üzere; yabancı ülke mahkemelerinden verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.
(5) Fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz.
(6) Tekerrür halinde hükmolunan ceza, mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilir. Ayrıca, mükerrir hakkında cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır.
(7) Mahkumiyet kararında, hükümlü hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanacağı belirtilir.
(8) Mükerrirlerin mahkum olduğu cezanın infazı ile denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması, kanunda gösterilen şekilde yapılır.
(9) Mükerrirlere özgü infaz rejiminin ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin, itiyadi suçlu, suçu meslek edinen kişi veya örgüt mensubu suçlu hakkında da uygulanmasına hükmedilir.
[15] **Zafer**, s.797, **Koca/Üzülmez**, s.696.
[16] **Öztürk/Erdem**, s.596.
[17] **Dülger, Murat Volkan**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s.1259; **Karakehya, Hakan / Yalvaç, Gürsel**, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2026, 363.
[18] **Özgenç**, s.1025; **Demirbaş**, s.711.

birlikte gerçekleşmesi halinde mükerrirlere özgü infaz rejimine ilişkin sonuçlar gündeme gelmektedir.

1. Önceki Suç Nedeniyle Verilen Mahkumiyet Hükmünün Kesinleşmesi

765 sayılı kanun döneminde, tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi bakımından önceki mahkumiyet kararına konu cezanın infaz edilmiş olmasının gerekip gerekmediği hususu öğretide ve uygulamada önemli tartışmalara yol açmıştır.[19] Özellikle tekerrürün dayanağını oluşturan ilk mahkumiyetin yalnızca kesinleşmiş olmasının mı, yoksa ayrıca cezanın fiilen infaz edilmiş bulunmasının mı aranacağı konusunda farklı görüşler[20] ileri sürülmüş; bu durum uygulamada çeşitli tereddütlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.[21] 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesinde *"cezanın infaz edilmiş olması gerekmez"* şeklindeki ibare ile birlikte ise söz konusu tartışmalara son verilmek istenmiş ve tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi bakımından cezanın infaz edilmiş olması şartı açıkça terk edilerek mefruz tekerrür sistemi benimsenmiştir.[22]

Dolayısıyla kanun koyucu, failin mahkumiyet kararının kesinleşmesinden sonra yeniden suç işlemesini, cezanın infaz edilip edilmediğinden bağımsız olarak, suç işleme eğiliminin devam ettiğinin bir göstergesi olarak değerlendirmiştir.[23] Ayrıca cezanın

[19] 765 sayılı kanunda bulunan cezanın çekilmiş veya düşmüş olmasının tekerrürün bir "şartı" değil, sadece tekerrür müddetlerinin (5 veya 10 yıl) hesaplanması için bir "başlangıç noktası" (mebde) olduğu, cezanın infazını şart koşan bu yerleşmiş içtihadın kanunun insicamını bozduğu ve adaletsiz sonuçlara yol açtığı, örneğin, cezasını çeken bir suçlu mükerrir sayılırken, cezadan kaçan ve infazı gerçekleştirmeyen bir suçlu bu içtihat nedeniyle mükerrir sayılamamakta ve bu durum suçlu lehine haksız bir fark yaratmaktadır. Bununla birlikte cezanın infazının gerektiği düşüncesinin benimsenmesi durumunda koşullu salıverilme süresi içinde suç işleyen bir kişinin cezası, henüz infazı tamamen bitmediği için yerleşik içtihat uyarınca tekerrür nedeniyle artırılamamaktadır. **Erem (Tetkik)**, s.204,205.

[20] 765 sayılı TCK döneminde, Yargıtay'ın aksine hükmün kesinleşmesinin yeterli olduğuna dair bkz. **Erem, Faruk,** "Tekerrürde Cezanın Çekilmiş Olması Şart Değildir", Adalet Dergisi, S:10, 1944, s.815; Cezanın infaz edilmesinin gerektiğine dair bkz. **Bayramoğlu / Reşat,** "Tekerrürde Cezanın Çekilmiş Olması Şart Değil Mi ?, Adalet Dergisi, S:12, 1944, s.1002.

[21] Esasen bu ayrılığın kaynağını, 81. maddede yer verilen "cezasını çektiği veya cezasının düştüğü" ibaresi oluşturmaktadır. Anılan ifadenin lafzi yorumu ile yetinilerek amaçsal ve mantıki yorum yöntemlerine başvurulmaması halinde, söz konusu düzenlemenin her iki görüşü de destekleyebilecek nitelikte olduğu görülmektedir. Bu itibarla, tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi bakımından önceki mahkumiyet kararının tek başına yeterli sayılıp sayılmayacağı hususunda ulaşılacak sonucun, kanunda yer alan "cezasını çektiği veya cezasının düştüğü" ibaresine yüklenen anlama bağlı olduğu söylenebilir. Tekerrür hükümlerinin tatbiki bakımından önceki mahkumiyet kararının varlığı yeterli kabul edilmelidir. Zira mahkumiyeti yeterli gören bu yaklaşım, hem kaynak kanunun sistematiği ile daha fazla uyum arz etmekte hem de tekerrür kurumunun ihdas edilme amacıyla daha isabetli biçimde örtüşmektedir, şeklindeki görüş için bkz. **Üzülmez** (2002), s.175.

[22] Gerçek tekerrür sisteminde, tekerrürün tatbiki için önceki suçun infaz edilmiş olması şarttır. Mefruz tekerrür siteminde ise önceki suçun infaz edilmiş olması gerekmez, kesinleşmiş mahkumiyetin varlığı yeterlidir. Gerçek tekerrür sisteminin kabul edilmiş olması halinde cezanın infazından kaçan kimse hakkında sonraki suç nedeniyle tekerrür uygulanamamakta bu nedenle failin ödüllendirilmiş olacağı haklı olarak ifade edilmektedir. **Demirbaş**, s.708; **Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir,** Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, 14. baskı, C:3, Der Kitabevi, İstanbul, 2020, s.338.

[23] **Zafer,** s.795.

infazının tekerrürün uygulanması bakımından zorunlu bir şart olarak kabul edilmesi, çeşitli sakıncalı sonuçları da beraberinde getirebilecektir. Nitekim infazdan kaçan, yakalanmamak amacıyla gizlenen veya çeşitli nedenlerle cezasının yerine getirilmesini geciktiren kişilerin, sırf ceza infaz edilmediği gerekçesiyle tekerrür hükümlerinin uygulanmasından yararlanması, adalet ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaşmayacak bir sonuç doğuracaktır.[24] Bu nedenle kanun koyucu, 765 sayılı TCK'da bulunan düzenlemeden farklı olarak infazdan kaçınan fail lehine ortaya çıkabilecek bu tür haksız durumları önlemek amacıyla tekerrürün uygulanmasını infaz şartına bağlamamıştır.[25] Bununla birlikte, cezanın infaz edilmiş olması tekerrür hükümlerinin uygulanması açısından kurucu bir unsur niteliği taşımamakla beraber, tekerrür sürelerinin hesaplanması bakımından önemini korumaktadır. Gerçekten de TCK m. 58'de öngörülen üç ve beş yıllık süreler, mahkumiyet kararının kesinleştiği tarihten değil, cezanın infaz edildiği tarihten itibaren işlemeye başlamaktadır.[26] Bu nedenle infaz olgusu, tekerrürün varlığının tespiti bakımından değil; tekerrüre esas alınan mahkumiyetin hangi süre boyunca hukuki sonuç doğuracağını belirleme bakımından önem arz etmektedir.[27]

Tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi bakımından belirleyici olan husus, fail hakkında daha önce verilmiş ve kesinleşmiş bir ceza mahkumiyetinin bulunmasıdır.[28] Bu çerçevede tekerrüre esas alınabilecek mahkumiyetin niteliği bakımından hapis cezası veya adli para cezası arasında herhangi bir ayrım yapılmamış olup, kanunda öngörülen şartların gerçekleşmesi halinde her iki yaptırım türü de tekerrüre dayanak oluşturabilmektedir. Kanun koyucunun bu yaklaşımı, tekerrür kurumunun temelinde yatan yeniden suç işleme olgusunu esas almakta; önceki yaptırımın türünden ziyade failin mahkumiyet kararına rağmen yeniden suç işlemesini dikkate almaktadır. Bu nedenle tekerrür bakımından önem taşıyan unsur, failin daha önce ceza hukuku anlamında bir mahkumiyet hükmüyle karşı karşıya kalmış olmasıdır. Buna karşılık, ceza mahkumiyeti niteliği taşımayan birtakım yaptırımların tekerrüre esas alınması mümkün değildir.[29] Nitekim idari yaptırım niteliğindeki idari para cezaları, ceza mahkemelerince verilen mahkumiyet hükümleri kapsamında değerlendirilmediğinden tekerrür hükümlerinin uygulanmasına dayanak oluşturamaz.[30] Aynı şekilde, bir yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamak amacıyla uygulanan hapsen tazyik kararları da cezalandırma amacı taşımayan kendine özgü yaptırımlar olduğundan tekerrüre esas teşkil etmez.[31]

[24] **Erem**, s.192
[25] **Zafer,** s.796.
[26] **Arslan / Kayançiçek,** s.76.
[27] **Demirbaş**, s.711.
[28] **Öztürk / Erdem,** s.594.
[29] **Demirbaş**, s.711.
[30] **Koca/Üzülmez**, s.698.
[31] **Özgenç**, s.1025.

Benzer şekilde kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesine ilişkin kararlar ile düşme kararları da bir ceza mahkumiyeti niteliği taşımadığından, bunların varlığı tekerrür hükümlerinin uygulanması bakımından yeterli kabul edilmemektedir.[32] Buna karşın seçenek yaptırım olarak adli para cezasının seçilmesi halinde ise tekerrür hükümlerinin uygulanması mümkündür.

Önceki mahkumiyet kararının tekerrüre esas teşkil edebilmesi için kesinleşmiş olması gerekmektedir.[33] Bu bağlamda, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesi uyarınca hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen sanık bakımından, söz konusu hükmün tekerrüre dayanak oluşturması mümkün değildir.[34] Zira hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, mahkeme tarafından bir mahkumiyet hükmü kurulmuş olmasına rağmen bu hükmün belirli şartlar altında sanık hakkında hukuki sonuç doğurmasının ertelenmesini ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunda mahkumiyet hükmü varlığını korumakla birlikte, hükme bağlanan sonuçların uygulanması belirli bir denetim süresi boyunca askıya alınmaktadır. Bu nedenle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü niteliğinde değerlendirilmemekte ve sanık hakkında mahkumiyetin doğurduğu sonuçları meydana getirmemektedir. Nitekim denetim süresi içerisinde yükümlülüklere uygun davranılması ve yeni bir kasıtlı suç işlenmemesi halinde dava düşmekte, böylece ortada ceza hukuku anlamında sonuç doğuran bir mahkumiyet kararı bulunmamaktadır. Bu durum karşısında, henüz hukuki sonuçlarını doğurmayan ve kesinleşmiş bir mahkumiyet niteliği kazanmayan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının tekerrüre esas alınması, kurumun niteliği ve amacıyla bağdaşmayacaktır. Bununla birlikte, denetim süresi içerisinde hükmün açıklanmasını gerektiren şartların gerçekleşmesi halinde mahkeme tarafından geri bırakılan hüküm açıklanacak ve böylece mahkumiyet kararı hukuki sonuç doğurabilir hale gelecektir. Ancak bu aşamada dahi hükmün tekerrüre esas alınabilmesi için açıklanan mahkumiyet kararının kesinleşmesi gerekmektedir. Dolayısıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı tek başına tekerrüre dayanak oluşturamaz; ancak geri bırakılan hükmün sonradan açıklanması ve açıklanan mahkumiyet hükmünün kesinleşmesi halinde, diğer

[32] **Arslan / Kayançiçek,** s.104; Failde normu ihlal etmeye yönelik iradenin mevcut olmaması sebebiyle taksirli suçların tekerrüre esas olmaması gerektiği yönündeki düşünce için bkz. **Öztürk/Erdem**, s.597. Aynı yönde bkz. **Özgenç**, s.1027.

[33] **Zafer**, s.797.

[34] *"CMK'nın 231/5. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği, açıklanması geri bırakılan kararın kesinleşmiş mahkumiyet hükmü niteliğinde olmadığı ve tekerrüre esas alınamayacağı, sanığın adli sicil kaydında bulunan diğer mahkumiyet hükümlerinin ise tekerrüre esas nitelikte olmadığı hususları birlikte göz önünde bulundurulduğunda sanık hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin uygulanma koşullarının oluşmadığı kabul edilmelidir."* **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2019/6-647, K. 2020/407, T. 08.10.2020.

koşulların da varlığı durumunda bu tarihten sonra işlenecek olan suçlar bakımından tekerrüre esas teşkil edebilecektir.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 272. maddesinde sayılan ve istinaf kanun yoluna başvurulamayan hükümlerin tekerrüre esas teşkil etmeyeceği düzenlenmiştir. Bu bakımdan, seri muhakeme ve basit yargılama usulleri sonucunda verilen mahkumiyet kararlarının tekerrüre esas teşkil edip edemeyeceği hususunda uygulamada uzun süre görüş birliği sağlanamamıştır. Özellikle bölge adliye mahkemelerinin konuya ilişkin kararları incelendiğinde, bazı dairelerin bu şekilde verilen mahkumiyet hükümlerinin tekerrüre esas alınamayacağını kabul ettiği, buna karşılık bazı dairelerin ise kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü niteliği taşımaları nedeniyle tekerrüre dayanak oluşturabilecekleri yönünde değerlendirmelerde bulunduğu görülmektedir. Bu durum, uygulamada yeknesaklığın sağlanamamasına ve benzer nitelikteki olaylarda farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yargıtay'ın farklı dairelerinin seri muhakeme veya basit yargılama usulü sonucunda verilen ve itirazen ya da itiraz edilmeksizin kesinleşen mahkumiyet hükümlerinin tekerrüre esas alınabileceğine yönelik çelişkili kararları bulunmaktadır.[35] Kanaatimizce, kanunda Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 272.

[35] *"Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 19.04.2011 tarihli ve 2011/6-84 esas, 2011/55 karar; yine 28.02.2012 tarihli ve 2011/4-522 Esas, 2012/71 Karar sayılı kararlarında da açıklandığı üzere temyiz yasa yoluna tabi olmayan kararların tekerrüre esas alınamayacağı, 5271 sayılı Kanun'un 250. maddesinde düzenlenen seri muhakeme usulü itiraz kanun yoluna tabi olduğu, yukarıda belirtilen Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararlarında da açıklandığı üzere yasa yoluna tabi olmayan kararların tekerrüre esas alınmasının mümkün bulunmadığı ve ayrıca sanığın güncel adli sicil kaydın tekerrüre esas başka bir ilam da bulunmadığı anlaşıldığından sanık hakkında tekerrür hükümlerinin uygulanamayacağının gözetilmemesi hukuka aykırı görülmüş ise de bahse konu hukuka aykırılık Yargıtay tarafından giderilmiştir."* **Yargıtay 6. Ceza Dairesi**, E. 2024/4551, K. 2026/3617, T. 27.04.2026. benzer yönde bkz. **Yargıtay 6. Ceza Dairesi**, E. 2026/1789, K. 2026/2951, T. 08.04.2026; **Yargıtay 6. Ceza Dairesi**, E. 2024/4844, K. 2026/1926, T. 02.03.2026; "**Yargıtay 6. Ceza Dairesi**, E. 2024/6241, K. 2026/1925, T. 02.03.2026; "*Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 17.09.2025 tarih ve UG - 2025/71470 sayılı yazısı ile Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Ceza Dairesinin 17.01.2024 gün ve 2023/1010 Esas, 2024/144 Karar sayılı kararı ve İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesinin 09.09.2024 gün ve 2024/2436 Esas, 2024/3174 Karar sayılı kararı da gözetilerek kararlar arasındaki uyuşmazlığın giderilmesi talep edilmekle, dosya incelendi; Ayrıntıları Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 19.04.2011 tarihli ve 2011/6-84 esas, 2011/55 karar; yine 28.02.2012 tarihli ve 2011/4-522 Esas, 2012/71 Karar sayılı kararlarında da açıklandığı üzere temyiz yasa yoluna tabi olmayan kararların tekerrüre esas alınamayacağı belirtilmiştir. Açıklanan nedenlerle 5271 sayılı CMK'nın 250. maddesinde düzenlenen seri muhakeme usulü itiraz kanun yoluna tabi olduğundan ve yukarıda belirtilen Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararlarında da açıklandığı üzere temyiz yasa yoluna tabi olmayan kararların tekerrüre esas alınması mümkün bulunmadığından seri muhakeme usulü uygulanan ilamların tekerrüre esas alınmaları mümkün olmayacaktır. Bu itibarla uyuşmazlığın İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesinin 09.09.2024 tarihli ve 2024/2436 esas, 2024/3174 karar sayılı kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği düşünülmüştür. Açıklanan nedenle;Seri muhakeme usulü uygulanan ilamın tekerrüre esas alınacağını kabul eden; Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 6. Ceza Dairesinin 17.01.2024 gün ve 2023/1010 Esas, 2024/144 Karar sayılı kararının usul ve yasalara aykırı olduğu, Seri muhakeme usulü uygulanan ilamın tekerrüre esas alınamayacağını kabul eden; İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesinin 09.09.2024 gün ve 2024/2436 Esas, 2024/3174 Karar sayılı kararının usul ve yasaya uygun olduğu değerlendirilmiştir."* **Yargıtay 6. Ceza Dairesi**, E. 2025/4862, K. 2025/11678, T. 18.12.2025. **Tekerrüre esas olabileceğine ilişkin bkz**. *"5271 sayılı Kanun'da yer verilen seri muhakeme usulüne ilişkin düzenlemeler nazara alındığında, mahkeme, şüphelinin dinlenmesi sonunda üçüncü fıkradaki şartların gerçekleştiği, eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olduğu ve dosyadaki delillere*

maddesinde olduğu gibi açık bir istisna öngörülmediği sürece seri muhakeme ve basit yargılama usulleri sonucunda verilen mahkumiyet kararlarının tekerrüre esas alınabileceğinin kabulü gerekir. Zira, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 272. maddesinin üçüncü fıkrasında, istinaf kanun yoluna başvurulamayacak hükümler sınırlı ve tahdidi biçimde sayılmış; fıkranın son cümlesinde ise "*bu suretle verilen hükümler tekerrüre esas olmaz.*" hükmüne yer verilmiştir. Anılan düzenlemenin lafzı, sistematik konumu ve kanuna ekleniş amacı birlikte değerlendirildiğinde, tekerrüre esas olmama sonucunun bütün kanun yolu denetimine kapalı hükümlere değil, yalnızca aynı fıkranın bentlerinde açıkça sayılan ve bu nedenle istinaf edilemeyen hükümlere bağlandığı kabul edilmelidir. CMK'nın 272/3. maddesindeki tekerrür yasağının temelinde, belirli miktarın altında kalan adli para cezalarının veya yalnızca adli para cezasını gerektiren suçlardan verilen beraat hükümlerinin istinaf denetimine kapalı olması bulunmaktadır. Kanun koyucu, hükmün önemsizliği veya yaptırımın ağırlığının bulunmaması nedeniyle kanun yolu denetimini sınırlandırırken, bu hükümlerin ileride fail aleyhine daha ağır infaz sonuçları doğurmasını da engellemek istemiştir. Buna karşılık seri muhakeme ve basit yargılama usullerinin uygulanması, doğrudan doğruya yaptırımın hafifliğine veya hükmün önemsizliğine dayanmamakta; suçun niteliğine, yaptırımın üst sınırına ve usul ekonomisine ilişkin farklı ölçütlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle 272/3. maddesindeki istisnanın amacı ile özel muhakeme usullerinin düzenlenme amacı aynı değildir. Nitekim maddede yer alan "bu suretle verilen hükümler" ifadesi tekerrüre esas olmama sonucunun genel olarak kesin nitelikteki bütün hükümlere teşmil eden bağımsız bir düzenleme olmadığını göstermektedir. Ceza hukukunda ve ceza muhakemesi hukukunda istisnai nitelikteki düzenlemelerin dar yorumlanması esastır. Tekerrür bakımından genel kural, TCK'nın 58. maddesinde belirtilen şartları taşıyan kesinleşmiş mahkumiyet hükümlerinin tekerrüre esas alınabilmesidir. CMK'nın 272/3. maddesinin son cümlesi ise bu genel kurala belirli hükümler yönünden istisna getirmektedir. İstisna içeren hükmün, kıyas veya genişletici yorum yoluyla uygulanması mümkün değildir. Bu bakımdan, CMK'nın 272. maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi, yalnızca aynı fıkranın bentlerinde sayılan ve kanun gereği istinaf edilemeyen hükümler bakımından uygulanabilecek özel ve istisnai bir düzenlemedir. Bu hükmün seri muhakeme ve basit

göre mahkumiyet kararı verilmesi gerektiği kanaatine varırsa Cumhuriyet savcısı tarafından belirlenen yaptırım doğrultusunda hüküm kuracaktır. Mahkemenin belirlenen yaptırımı değiştirme ya da ağırlaştırabilme yetkisi bulunmamaktadır. Ancak "…düzenlenen talep yazısında belirtilen yaptırımdan daha ağır olmamak üzere dört ila yedinci fıkra hükümleri doğrultusunda hüküm kuracaktır" hükmüne göre mahkeme belirlenenden daha hafif bir yaptırım belirleyebilir. Ayrıca, kanunda "Bu madde kapsamında yaptırım uygulanması, güvenlik tedbirlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez." düzenlemesi yer almaktadır. Buna göre, seri muhakeme usulü uyarınca verilen yaptırım uygulaması, bir güvenlik tedbiri olan 5237 sayılı Kanun'un 58. maddesinde yazılı tekerrür hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir. Dolayısıyla, seri muhakeme usulü uyarınca verilen karar tekerrüre esas alınabileceği gibi, koşullarının varlığı halinde ikinci kez tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi de mümkündür." **Yargıtay 1. Ceza Dairesi**, E. 2026/2, K. 2026/1967, T. 12.03.2026.

yargılama usulleri sonucunda verilen mahkumiyetlere genişletilmesi, kanunda bulunmayan bir istisnanın kıyas yoluyla yaratılması sonucunu doğurur. Bu nedenle, aksi yönde açık bir kanuni düzenleme bulunmadığı sürece, seri muhakeme ve basit yargılama usulleri sonucunda verilen, kesinleşen ve TCK'nın 58. maddesindeki diğer şartları taşıyan mahkumiyet hükümlerinin tekerrüre esas alınabileceği kabul edilmelidir.

Tekerrür hükümlerinin uygulanması, kanunda öngörülen şartların somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin mahkeme tarafından re'sen değerlendirilmesini gerektirmektedir.[36] Bu nedenle mahkeme, hüküm kurmadan önce failin adli sicil kaydını ve tekerrüre esas alınabilecek önceki mahkumiyetlerini ayrıntılı şekilde incelemekle yükümlüdür.[37] Özellikle önceki mahkumiyet kararının kesinleşip kesinleşmediği, hükmedilen yaptırımın niteliği, cezanın infaz durumu ve tekerrür sürelerinin dolup dolmadığı hususları titizlikle araştırılmalıdır. Bununla birlikte, önceki mahkumiyet hükmünün infazının durdurulmasına karar verilmesi halinde, söz konusu mahkumiyetin sonraki suç bakımından tekerrüre esas teşkil edip etmeyeceği konusuna değinmek gerekmektedir. Her ne kadar kanun koyucu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için cezanın infaz edilmiş olmasını aramamış ve bu konuda belirleyici unsur olarak mahkumiyet hükmünün kesinleşmesini kabul etmişse de,

---

[36] *"Sabıka kayıtları, mahkemelerin kesinleşen kararlarına dayanan ve devletin resmi bir kurumu tarafından tutulan ve hıfzedilen belgelerdendir, o nedenle aksi sabit olmadıkça bu kayıtlara güven esastır. Okunan sabıka kaydının incelenmesinde, sanık hakkında tekerrür hükümlerinin uygulanması açısından herhangi bir tereddüt oluşmuyorsa, sabıka kaydında yer alan ilamların ayrıca tek tek getirtilmesine gerek olmayacaktır. Zira, bunun yapılması gereksiz zaman ve emek kaybına neden olacağı gibi, yargılamaların gereksiz yere uzaması sonucunu da doğuracaktır. Ancak, sanığın sabıka kaydının incelenmesinde, sanık hakkında tekerrür hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı noktasında tereddüt söz konusu ise, o takdirde ilgili ilam ya da ilamların getirtilmesi, bunların incelenerek tekerrür hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağının belirlenmesi ve denetime imkan verecek şekilde dosyaya konulması zorunludur".* **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2012/13-1493, K. 2013/318, T. 18.06.2013. *"Tekerrür nedeniyle şartlı salıverme süresine eklenecek miktarı etkileyebileceği de gözetilerek, sanığın adli sicil kaydında yer alan ve 5237 sayılı TCK'nun 58. maddesi uyarınca tekerrür hükümlerinin uygulanmasını gerektiren mahkumiyetlere ilişkin adli sicil kaydına konu ilamla ilgili olarak sonradan yürürlüğe giren kanun hükümleri uyarınca uyarlama yapılıp yapılmadığının araştırılması, yapılmamış ise mahkemesince uyarlama yapılmasının sağlanması ve sonucuna göre sanık hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin uygulanması şartları bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerektiği düşünülebilirse de; belirtilen araştırmanın hüküm kesinleştikten sonra infaz aşamasında yapılmasının da mümkün olduğu ve Cumhuriyet savcılığınca tekerrüre esas alınan ilam ile ilgili gerektiğinde uyarlama yapılmasının mahkemesinden istenebileceği kabul edilmelidir. Bu kabul, sabıka kaydında yer alan ilamların uyarlama yargılamalarının sonuçlarının beklenmesi nedeniyle yargılama sürecinin uzamasının, bunun sonucunda da zamanaşımına uğramasının ve sabıkası olan sanık ile sabıkasız sanıklar arasında yargılama sürecine ilişkin olarak oluşacak adaletsizliklerin önlenebilmesi açısından da gereklidir."* **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2012/8-193, K. 2012/, T. 15.05.2012; **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2011/-215, K. 2011/279, T. 20.12.2011; **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2011/-100, K. 2011/127, T. 14.06.2011; **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2011/-60, K. 2011/126, T. 14.06.2011. *"Sanığın sabıka kaydında tekerrüre esas olabilecek tek bir geçmiş hükümlülüğü bulunuyor ve bunun da suç olmaktan çıktığı ya da kabahate dönüştüğü şüphesi oluşuyorsa, bu takdirde uyarlama yapılıp yapılmadığının araştırılması ve yapılmamış ise bunun yapılmasının sağlanması gerekir."* **Yargıtay Ceza Genel Kurulu**, E. 2011/-132, K. 2011/117, T. 07.06.2011.

[37] **Arslan / Kayançiçek,** s.71.

infazın durdurulması kararının hukuki sonuçlarının ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Gerçekten de kanuni sistematik incelendiğinde, infaz olgusu tekerrürün doğumu bakımından değil, tekerrür sürelerinin başlangıcının belirlenmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu nedenle yalnızca infazın, uyarlama yargılaması, Yargıtay veya Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı'nın itirazının kabul edilmesi, hükmün kanun yararına bozulması veya yargılamanın yenilenmesi gibi hallerde durdurulmuş olması kesinleşmiş mahkumiyet hükmünün hukuki varlığını ortadan kaldırmadığından, kural olarak söz konusu hükmün tekerrüre esas alınmasına engel teşkil etmemelidir. Başka bir ifadeyle, kesinleşmiş mahkumiyet hükmü varlığını sürdürdüğü müddetçe, infazın geçici olarak durdurulmuş olması tek başına tekerrür hükümlerinin uygulanmasını ortadan kaldıran bir neden olarak kabul edilmemelidir. Bununla birlikte, sorunun yalnızca mevcut hukuki durum üzerinden değerlendirilmesi yeterli değildir. Zira infazı durdurulan ve tekerrüre esas alınan mahkumiyet hükmünün ilerleyen aşamada ortadan kaldırılması, kaldırılan hükme dayanılarak mükerrirlere özgü infaz rejimine tabi tutulan kişi bakımından telafisi güç veya imkansız zararların ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Özellikle koşullu salıverilme sürelerinin uzaması, daha ağır infaz rejiminin uygulanması ve infaz sonrasında denetimli serbestlik tedbirinin gündeme gelmesi gibi sonuçlar dikkate alındığında, sonradan hukuki dayanağını kaybeden bir tekerrür uygulamasının kişi özgürlüğü ve güvenliği bakımından ciddi sakıncalar doğurabileceği açıktır.[38]

2. Kesinleşen Mahkumiyet Hükmünden Sonra Yeni Bir Suç İşlenmesi

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için, fail hakkında daha önce verilmiş ve kesinleşmiş bir mahkumiyet

[38] Yargıtay'ın yerleşik içtihatları uyarınca da infazı durdurulan kesinleşen hükmün tekerrüre esas alınabilmesi mümkün değildir*." temyize konu hüküm tarihinden sonra 22.01.2026 tarihli ek karar ile yargılanmanın yenilenmesine ve infazın durdurulmasına karar verilmiş olup, fiziki dosya ve UYAP üzerinden yapılan araştırma sonucu, yargılanmanın yenilenmesi sonucu verilmiş herhangi bir karar tespit edilemediğinden, söz konusu ilamın, tekerrüre esas alınıp alınamayacağının, infaz aşamasında değerlendirilmesi mümkün görülmüştür."* **Yargıtay 10. Ceza Dairesi**, E. 2026/4784, K. 2026/6503, T. 07.05.2026; *"sanık hakkında ikinci kez tekerrür esas alınan Fethiye 5.Asliye Ceza Mahkemesinin, 2022/680 E., 2023/49 K. Sayılı kararının 27.06.2025 tarihli ek karar ile infazının durdurulmasına karar verildiği, adli sicil kaydı ve UYAP sisteminden yapılan incelemede, İzmir 7. Asliye Ceza Mahkemesinin 2020/74 Esas ve 2020/343 Esas sayılı dosyalarında da infazın durdurulması kararı verildiği, başkaca tekerrüre esas alınabilecek adli sicil kaydı bulunmadığı anlaşılan sanık hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesinin uygulanamayacağının gözetilmemesi"* **Yargıtay 8. Ceza Dairesi**, E. 2025/5139, K. 2026/3841, T. 16.03.2026; *"Tekerrüre esas alınan ilam ile ilgili olarak Aydın 5. Asliye Ceza Mahkemesinin 24.07.2025 tarihli 2021/742 Esas 2021/1201sayılı ek kararı ile infazın durdurulması kararı verildiği anlaşıldığından, tekerrüre esas alınan ilamın akıbeti araştırılarak sanık hakkında 5237 sayılı Kanun'un 58. maddesinin uygulanıp uygulanmayacağı"* **Yargıtay 4. Ceza Dairesi**, E. 2024/1536, K. 2026/3974, T. 24.02.2026; *"Sanığın adli sicil kaydında yer alan İzmir 39. Asliye Ceza Mahkemesinin 2019/485 Esas, 2020/108 Karar sayılı ilamına konu 5237 sayılı Kanun'un 142/2-h. maddesi uyarınca verilen 4 yıl 2 ay hapis cezasını içeren hükmün, 04.02.2026 tarihli ek karar ile infazının durdurulması üzerine, 04.02.2026 tarihli İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesinin 2026/315 Esas, 2026/321 Karar sayılı ilamı ile kaldırılması nedeniyle tekerrüre esas alınamayacağının gözetilmesinde zorunluluk bulunması,"* **Yargıtay 2. Ceza Dairesi**, E. 2024/2956, K. 2026/6036, T. 06.04.2026.

hükmünün bulunmasının yanı sıra, bu hükmün kesinleşmesinden sonra kanunda öngörülen süreler içerisinde yeni bir suçun işlenmiş olması gerekmektedir.[39] Başka bir ifadeyle, tekerrürün doğabilmesi için yalnızca önceki mahkumiyet kararının varlığı yeterli olmayıp, failin bu mahkumiyetin hukuki sonuçlarına rağmen yeniden suç işlemiş olması da zorunludur. Kanun koyucu, bu hususu TCK m. 58'de açıkça *"önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suç işlenmesi"* şeklinde ifade etmiştir.

Türk ceza hukukunda tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için suçların aynı hukuki değeri ihlal etmesi, aynı suç tipine ilişkin olması veya benzer nitelik taşıması zorunlu tutulmamıştır.[40] Buna karşılık mülga 765 sayılı Ceza Kanunu döneminde, suçların aynı cinsten olması hususuna hukuki bir sonuç bağlanmıştır.[41] Nitekim önceki düzenlemede, tekerrüre esas alınan suçlar ile sonradan işlenen suçların aynı cinsten olması durumunda fail hakkında daha ağır sonuçların uygulanmasına imkan tanınmış ve cezanın daha yüksek oranda artırılması öngörülmüştür.[42] Böylece yalnızca yeniden suç işlenmesi değil, aynı suç eğiliminin yani itiyadın devam etmesi de ayrıca dikkate alınmıştır. Ancak 5237 sayılı Kanun ile birlikte bu sistem terk edilmiş ve suçların aynı cinsten olup olmamasına hukuki sonuç bağlanmaksızın genel tekerrür sistemi benimsenmiştir.[43] Failin daha önce işlediği suç ile sonradan işlediği suç tamamen farklı hukuki değerleri ihlal eden suçlar olabileceği gibi, farklı kanun hükümlerinde düzenlenmiş suçlar da olabilir. Suçların aynı türden olması aranmamakla beraber, tekerrür hükümlerinin doğuracağı sonuçların niteliği dikkate alındığında sonraki mahkumiyetin hapis cezası olması gerekmektedir.[44] Ayrıca, şeriklik ve teşebbüs hükümleri gibi suçun özel görünüş biçimlerinin uygulanmış olması tekerrürün uygulanmasına da engel teşkil etmez.[45] Bununla birlikte çocuklar hakkında tekerrür hükümleri uygulanamayacağı gibi bu dönemde işlenen suçlar da tekerrüre esas olmaz. Bu husus kanunda *"fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişilerin işlediği suçlar dolayısıyla tekerrür hükümleri uygulanmaz"* şeklinde açıkça ifade edilmiştir.

3. Yeni Suçun Kanunda Öngörülen Süreler İçerisinde İşlenmesi

Tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi bakımından aranan temel şartlardan biri de, önceki mahkumiyet kararına konu cezanın infazından sonra kanunda öngörülen

[39] **Arslan / Kayançiçek,** s.108.
[40] **Akbulut,** s.1242.
[41] **Arslan / Kayançiçek,** s.108.
[42] **Üzülmez (2002)**, s.180; **Erem**, s.209.
[43] **Koca / Üzülmez**, s.700**; Zafer**, s.796.
[44] **Özgenç**, s.1024; **Öztürk / Erdem**, s.592; **Dülger**, 1256.
[45] **Koca / Üzülmez**, s.700.

süreler içerisinde yeni bir suçun işlenmiş olmasıdır.[46] Bununla birlikte 5237 sayılı Kanun, tekerrürün uygulanabilmesi bakımından cezanın infaz edilmiş olmasını zorunlu bir şart olarak öngörmemiş olsa da, tekerrür sürelerinin başlangıcı bakımından infaza özel bir önem atfetmiştir. Gerçekten de kanuni düzenleme uyarınca tekerrür süreleri mahkumiyet kararının kesinleştiği tarihten değil, cezanın infaz edildiği tarihten itibaren işlemeye başlamaktadır.[47] Bu nedenle önceki mahkumiyet hükmünün infaz edilmemesi halinde, tekerrür sürelerinin başlaması da söz konusu olmayacaktır.[48] Böyle bir durumda fail tarafından sonraki suçun ne zaman işlendiğinin önemi bulunmamakta ve diğer şartların gerçekleşmesi halinde tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün olmaktadır.

5237 sayılı Kanun'un 58. maddesinin ikinci fıkrasında söz konusu süreler açık şekilde düzenlenmiştir. Buna göre, tekerrüre esas alınan önceki mahkumiyetin beş yıldan fazla süreli hapis cezasına ilişkin olması halinde, cezanın infaz edildiği tarihten itibaren beş yıl içerisinde yeni bir suç işlenmesi durumunda tekerrür hükümleri uygulanacaktır. Buna karşılık, önceki mahkumiyetin beş yıl veya daha az süreli hapis cezasına ya da adli para cezasına ilişkin olması halinde ise bu süre üç yıl olarak belirlenmiştir. Kanunda öngörülen bu sürelerin geçmesinden sonra işlenen suçlar bakımından ise tekerrür hükümlerinin uygulanması mümkün değildir.

II. ABD'DE SUÇTA TEHLİKELİLİĞİN HUKUKİ SONUCU OLARAK THREE STRIKES YASALARI

A. KAVRAMIN ORTAYA ÇIKIŞI

"Three Strikes and You're Out", (üç vuruş ve dışarıdasın)[49] olarak ifade edilen Three Strikes kurumu 1990'ların başında Amerika Birleşik Devletleri'nde suç oranlarına duyulan kamuoyu endişesi ve belirli trajik olayların tetiklediği yasal düzenlemeler olarak ortaya çıkmıştır.[50] Bu yasaların temel amacı, mükerrer suç işleyen kişilerin uzun süreler boyunca, bazen ömür boyu toplumdan uzaklaştırılmasıdır. Kavramın kendisi, Amerika

[46] **Karakehya**, s.365; **Demirbaş**, s.713.
[47] **Akbulut,** s.1243.
[48] İnfaz, cezanın tümüyle çektirilmiş olması anlamına gelmektedir. **Dönmezer / Erman,** s.347.
[49]Beyzbol terminolojisine ait olan "strike" kavramı, yalnızca bir hata veya ihlal anlamına gelmemekte, aynı zamanda Three Strikes sisteminin tarihsel ve kavramsal temelini oluşturan spor metaforunun asli unsurunu teşkil etmektedir. Bu sebeple kavramın Türkçeye çevrilmesi, sistemin adlandırılmasındaki sembolik anlamın kaybolmasına neden olabileceğinden, çalışmada terimin özgün İngilizce kullanımı muhafaza edilmiştir. Nitekim karşılaştırmalı hukuk alanındaki birçok çalışmada da "strike" teriminin çevrilmeksizin kullanıldığı görülmektedir.
[50] **Brown, Brian / Jolivette, Greg**: Three Strikes: The Impact After More Than a Decade: A Primer, Legislative Analyst's Office, Sacramento, 2005, s.3; **Chen, Elsa**: Impact of Three Strikes and Truth in Sentencing on the Volume and Composition of Correctional Populations, U.S. Department of Justice, Washington D.C., 2001. s.107; **Clark, John / Austin, James / Henry, D. Alan**: *"Three Strikes and You're Out": A Review of State Legislation*, National Institute of Justice, Washington D.C., 1997, s.1.

Birleşik Devletleri'nin en yaygın sporlarından biri olan beyzbolda uygulanan *"Three Strikes and You're Out"* kuralından gelmektedir.[51] Beyzbolda vurucu oyuncuya topa başarılı şekilde vurabilmesi için sınırlı sayıda fırsat tanınmakta; hakemin kurallar çerçevesinde strike olarak değerlendirdiği üç başarısız girişimin ardından oyuncu oyun dışı kalmaktadır. Bu kuralın temel mantığı, oyuncuya belirli sayıda hata yapma fırsatı verilmesi, ancak bu fırsatların tüketilmesinden sonra oyuna devam etmesine izin verilmemesidir. Amerikan toplumunda oldukça bilinen ve kolay anlaşılabilen bu spor terimi zamanla günlük dilde de "üçüncü hatadan sonra artık tolerans gösterilmemesi" anlamında kullanılan bir metafora dönüşmüştür.

Ceza hukuku alanına uyarlanan Three Strikes yaklaşımı da aynı mantık üzerine kurulmuştur. Buna göre fail, ilk ve ikinci ciddi suçlarından sonra halen toplumsal yaşama dönme fırsatına sahip olmakta; ancak üçüncü kez belirli nitelikte bir suç işlemesi halinde artık toplum için sürekli bir tehdit oluşturduğu varsayılmaktadır.[52] Bu nedenle üçüncü suç, yalnızca yeni bir suç olarak değil, failin önceki yaptırımlardan ders almadığını ve suç işlemeyi alışkanlık haline getirdiğini gösteren bir işaret olarak kabul edilmektedir. Sistem bu noktadan sonra failin rehabilitasyonundan ziyade toplumun korunmasını önceliklendirmekte ve uzun süreli hapis cezaları veya ömür boyu hapis yaptırımları öngörmektedir.[53] Dolayısıyla Three Strikes sisteminde üçüncü suçun sembolik önemi oldukça büyüktür. Beyzbolda üçüncü strike'ın oyuncunun oyun dışı kalmasına yol açması gibi, ceza hukuku bağlamında da üçüncü strike, failin normal ceza rejiminden çıkarılarak çok daha ağır ve istisnai yaptırımlara tabi tutulmasının gerekçesi olarak görülmektedir. Bu nedenle sistem, yalnızca bir ceza artırımı mekanizması değil, aynı zamanda mükerrer suçlulara karşı "sıfır tolerans" anlayışını temsil eden bir ceza politikası aracıdır.[54]

1. Suça Karşı Sert Politika Arayışları ve Polly Klaas Vakası

1990'lı yılların başında Amerika Birleşik Devletleri'nde suç oranlarının yüksek seyretmesi, kamuoyunda suçla mücadele konusunda daha sert ceza politikalarına yönelik güçlü bir talep oluşturmuştur. Bu dönemde yaşanan bazı yüksek profilli suç olayları, özellikle de çocuklara yönelik şiddet suçları, kamuoyunun ceza adalet sistemine duyduğu güveni sarsmış ve mükerrer suçlulara yönelik cezaların ağırlaştırılması yönündeki siyasi

[51] **Beale, Sara Sun:** "The Story of Ewing v. California: Three Strikes Laws and the Limits of the Eighth Amendment Proportionality Review", *Criminal Law Stories* (Donna Coker / Robert Weisberg eds.), s.2; **Karch, Andrew / Cravens, Matthew:** "Rapid Diffusion and Policy Reform: The Adoption and Modification of Three Strikes Laws", *State Politics & Policy Quarterly*, C. 14, S. 4, 2014, s. 476.
[52] **Beale**, s. 2; **Brown / Jolivette**, s. 2; **Clark / Austin / Henry**, s. 1.
[53] **Alpaslan, Selin**: *Ceza Hukukunda Kriminolojik Tehlikelilik*, Adalet Yayınevi, Ankara, 1. Baskı, 2024, s.243.
[54] **Rosenberger, Jared S.** / **Callanan, Valerie J.:** "The Influence of Media on Penal Attitudes", *Criminal Justice Review*, C. 36, S. 4, 2011, s.437; **Beale**, s.19; **King, Ryan S./ Mauer, Marc:** *Aging Behind Bars: "Three Strikes" Seven Years Later*, The Sentencing Project, Washington D.C., 2001, s.5.

baskıyı artırmıştır.[55] Bu olaylar arasında en dikkat çekici olanı, 12 yaşındaki Polly Klaas'ın kaçırılması ve öldürülmesidir.[56] Polly Klaas vakası, yalnızca bir cinayet soruşturması olarak kalmamış; Kaliforniya'da ve sonrasında Amerika genelinde "Three Strikes and You're Out" olarak bilinen mükerrer suçlulara yönelik sert ceza politikalarının sembol olaylarından biri haline gelmiştir.[57]

Polly Klaas, 1 Ekim 1993 tarihinde Kaliforniya eyaletinin Petaluma kentindeki evinde arkadaşlarıyla düzenlediği pijama partisindeyken bir yabancı tarafından kaçırılmıştır. Fail, gece saatlerinde evin kilitlenmemiş kapısından içeri girmiş, çocukları etkisiz hale getirdikten sonra Polly'yi zorla yanında götürmüştür. Olayın ardından ülke çapında benzeri görülmemiş büyüklükte bir arama çalışması başlatılmıştır. Televizyon kanalları, gazeteler ve diğer medya kuruluşları günlerce Polly Klaas'ın kayboluşunu gündemde tutmuş; ailesi ve gönüllü kuruluşlar da medya aracılığıyla kamuoyunun dikkatini sürekli olarak olay üzerinde toplamaya çalışmıştır. Polly Klaas'ın fotoğrafı yüz binlerce kez dağıtılmış, olay ulusal çapta büyük yankı uyandırmıştır.[58] Yaklaşık iki ay süren arama çalışmalarının ardından, Aralık 1993'te Polly Klaas'ın cansız bedenine ulaşılmıştır. Soruşturma sonucunda cinayetin faili olarak Richard Allen Davis isimli şahıs tespit edilmiştir. Davis'in suç geçmişi kamuoyunda büyük tepkiye neden olmuştur.[59] Çocukluk yıllarından itibaren çok sayıda suç kaydı bulunan Davis'in hırsızlık, saldırı, cinsel suçlar ve adam kaçırma gibi suçlardan defalarca tutuklandığı ve uzun yıllar cezaevinde kaldığı ortaya çıkmıştır. Özellikle 1984 yılında bir kadını kaçırma ve cinsel saldırı suçlarından 16 yıl hapis cezasına mahkum edilmiş olmasına rağmen yaklaşık sekiz yıl sonra koşullu salıverilmesi ve kısa süre sonra Polly Klaas cinayetini işlemesi, ceza adalet sisteminin tehlikeli mükerrer suçluları yeterince uzun süre toplumdan uzak tutamadığı yönündeki tartışmaları tekrar gündeme getirmiştir.[60]

Esasında bu olaydan daha önce Mike Reynolds isimli bir vatandaş, 1992 yılında kızı Kimber Reynolds'ın sabıkalı bir suçlu tarafından öldürülmesinin ardından mükerrer suçluların ömür boyu hapisle cezalandırılmasını öngören bir yasa girişimi başlatmış fakat

[55] **Clark / Austin / Henry**,s.1; **Chen**,s.1; **Brown / Jolivette**, s.3; **Rosenberger / Callanan**, s.438; **Karch / Cravens**, s.467; **Beale**, s.4; **Lewis, Sara J**.:"The Cruel and Unusual Reality of California's Three Strikes Law: Ewing v.California and the Narrowing of the Eight Amendment's Proportionality Principle", Denver University Law Review, C.81, S.2, s.522;

[56] https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1994-05-13-mn-57226-story.html. Erişim Tarihi: 13.07.2026.

[57] **Barr, Loren L.:** "The Three Strikes Dilemma: Crime Reduction at Any Price", *Santa Clara Law Review*, C. 36, S. 1, 1995, s.107; **King / Mauer**, s.5

[58] Temsilciler Meclisi üyesi Lynn Woolsey Polly Klaas'ın kaçırılmasına ilişkin Temsilciler Meclis Kararı *(H.Res / House Resolution)* 285'i sunarken olayın ülke çapında olağanüstü yankı uyandırdığını belirtmiştir. **Congressional Record**, Vol. 139, No. 147, House of Representatives, 26 October 1993, https://www.govinfo.gov/content/pkg/GPO-CRECB-1993-pt18/pdf/GPO-CRECB-1993-pt18-5-1.pdf. Erişim Tarihi: 10.07.2026.

[59] https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1993-12-06-mn-64558-story.html, Erişim Tarihi: 13.07.2026.

[60] **Chen, s.3; Barr, s.110; Beale, s.5; Lewis, s.522.**

bu girişim başlangıçta yeterli kamuoyu desteğini bulamamış ve gerekli imza sayısına ulaşamamıştır. Polly Klaas'ın kaçırılması ve öldürülmesinden sonra ise durum tamamen değişmiş, başlangıçta yalnızca 20.000 imza toplayan Reynolds'un kampanyası halkoylaması için gerekli olan 385.000 imzanın çok üzerine çıkarak büyük bir ivme kazanmıştır.[61] Olayın medyada yoğun biçimde yer alması ve failin uzun suç geçmişinin ortaya çıkması, kamuoyunda mükerrer suçlulara yönelik sert yaptırımlar uygulanması gerektiği yönündeki düşünceyi güçlendirmiş ve daha önce sınırlı destek gören kampanya kısa süre içinde yüz binlerce imza toplayarak Kaliforniya siyasetinin merkezine yerleşmiştir.[62]

2. Three Strikes Yasalarının Kriminolojik Temelleri

Three Strikes yasalarının rasyonel temellerinin oluşturulmasında *Blumstein* ve *Wolfgang*'ın mükerrer suçluluk *(recidivism)* ve suç kariyeri *(criminal career)* kavramları üzerinde yapmış olduğu ampirik araştırmaların ortaya koyduğu bulgular önemli rol oynamıştır. Kurumun fikri altyapısını oluşturan birçok argüman da bu çalışmalardan ortaya çıkmıştır. Özellikle Marvin Wolfgang, Alfred Blumstein ve Peter Greenwood gibi kriminologların çalışmaları, suçun toplum içerisinde homojen şekilde dağılmadığını, aksine suç faaliyetlerinin önemli bir kısmının sınırlı sayıdaki mükerrer suçlu tarafından gerçekleştirildiğini ortaya koymuştur.[63] Bu bulgular, sonraki yıllarda geliştirilen sert ceza politikalarının ve özellikle Three Strikes sisteminin bilimsel temellerini oluşturmuştur. Bu kapsamda Wolfgang ve meslektaşlarının 1972 yılında yayımladıkları *Delinquency in a Birth Cohort* isimli araştırma, Three Strikes yaklaşımının teorik dayanaklarından biri olarak kabul edilmektedir.[64] Çalışmada, 1945 yılında Philadelphia'da doğan erkeklerden oluşan bir doğum kohortu uzun yıllar boyunca takip edilmiş ve kohortun yalnızca yaklaşık %6'lık kısmını oluşturan bireylerin, grup tarafından işlenen suçların yarısından fazlasından sorumlu olduğu tespit edilmiştir.[65] Suçun büyük bölümünün toplumdaki

[61] Polly Klaas olayından yalnızca birkaç hafta sonra Kongre'ye Three-Time Loser Act of 1993 (H.R. 3424) sunulmuştur. Tasarı, iki önceki şiddet suçu mahkûmiyetinden sonra işlenen üçüncü şiddet suçunda zorunlu müebbet hapis öngörmektedir. Bu durum, Polly Klaas olayının yalnızca California'da değil, federal düzeyde de mükerrer suçlulara yönelik daha sert ceza politikalarını hızlandırdığını göstermektedir. **Three-Time Loser Act of 1993 (H.R. 3424),** 103rd Congress, 1st Session (1993). https://www.congress.gov/bill/103rd-congress/house-bill/3424. Erişim Tarihi: 10.07.2026.

[62] **Chen**, s.3; **Beale**; s.4; **Barr**, s.111; **Chen, Elsa**.:"Impacts of Three Strikes and You're Out' on Crime Trends in California and throughout the United States", Journal of Contemporary Criminal Justice, C.24, S.4, 2008, s.350.

[63] **Greenwood, Peter W./ Everingham, Susan S./ Chen, Elsa / Abrahamse, Allan F./ Merritt, Nancy** / **Chiesa, James**: *Three Strikes Revisited: An Early Assessment of Implementation and Effects*, RAND, Santa Monica, 1998, s.4; **Chen (2008)**, s.351; **Barr**, s.126.

[64] **Chen (2008)**, s.354.

[65] **Erickson, Maynard L.**: "Delinquency in a Birth Cohort: A New Direction in Criminological Research", *Journal of Criminal Law and Criminology*, C. 64, S. 3, 1974, s.362; **Wolfgang, Marvin E. / Figlio, Robert M. / Sellin, Thorsten**: *Delinquency in a Birth Cohort*, 2. Baskı, University of Chicago Press, Chicago, 1987, s.244.

sınırlı sayıdaki fail tarafından işlendiğini ifade etmek amacıyla bu gruba "kronik suçlular" denilmiştir.

Bunun yanında, *Greenwood* ve *Abrahamse* tarafından 1982 yılında ortaya atılan seçici etkisizleştirme *(selective incapacitation)* görüşüne göre, suçluların toplum bakımından oluşturdukları risk düzeylerinin birbirinden farklı olduğu, bu nedenle ceza adalet sisteminin sınırlı kaynaklarının, suç işleme eğilimi ve kapasitesi yüksek olan failler üzerinde yoğunlaştırılması gerektiği belirtilmektedir.[66] Buna göre toplumun korunmasına yönelik en rasyonel yöntem, suç işlemeyi alışkanlık haline getirmiş ve gelecekte de suç işlemeye devam etme ihtimali yüksek görülen kişilerin *(yüksek riskli suçlular /high-risk offenders)*[67] erken aşamada belirlenerek, suç kariyerlerinin en aktif dönemlerinde uzun süreli hürriyeti bağlayıcı yaptırımlara tabi tutulmalarıdır.[68] Teorinin temel varsayımı, suç işleme yoğunluğu yüksek olan bir failin özgürlüğünden yoksun bırakılmasının, düşük riskli veya arızi nitelikte suç işleyen bir failin hapsedilmesine kıyasla çok daha fazla sayıda suçun önlenmesine katkı sağlayacağı görüşüdür.[69] Bu bakımdan seçici etkisizleştirme görüşünün normatif düzlemdeki en büyük görünümü Three Strikes yasalarıdır. Gerçekten de sistem, işlenen son suçun ağırlığından ziyade failin suç geçmişini ve süreklilik arz eden suçluluk eğilimini esas almakta; mükerrer suçluları toplum güvenliği bakımından yüksek risk taşıyan bir kategori içerisinde değerlendirmektedir. Bu nedenle üçüncü kez ciddi bir suç işleyen fail hakkında öngörülen ağırlaştırılmış yaptırımların temel amacı, yalnızca işlenen son fiile karşılık vermek değil, aynı zamanda failin gelecekte gerçekleştirebileceği muhtemel suçları önlemektir.[70] Başka bir ifadeyle sistem, klasik cezalandırma anlayışının ötesine geçerek, kronik suçluların suç işleme kapasitesini fiilen ortadan kaldırmayı ve toplumun korunması suretiyle cezanın genel önleme amacına hizmet etmektedir.

Greenwood'un 1994 yılında yayımlanan ilk raporunda, Three Strikes sisteminin tam kapsamlı biçimde uygulanması halinde Kaliforniya'da yetişkinler tarafından işlenen ciddi suçların yaklaşık %28 oranında azalacağı öngörülmüştür.[71] Aynı çalışmada ciddi

[66] **Barr**, s.126; **Chen (2008)**, s350, **Greenwood vd**., s.5.244.
[67] Türk Ceza Hukuku'nda özel tehlikeli suçlular kavramı, Amerikan Ceza Hukuku terminolojisinde "high-risk offenders" kavramı ile ifade edilmektedir. **Şentürk, Kıvanç**: "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yüksek Riskli Suçlular Hakkında Uygulanan Özel Tedbirler", Ceza Hukuku Dergisi, C. 16, S. 45, 2021, s.228.
[68] **Blumstein, Alfred / Cohen, Jacqueline**: "Reducing Crime Through Predictions of Recidivism", **Von Hirsch, Andrew / Blumstein, Alfred (Editörler),** *Crime and Justice*, C. 9, University of Chicago Press, Chicago, 1987, s. 512; **Chen (2008)**, s.360; **Barr**, s.127; **Brown/Jolivette**, s.3; **Beale**, s.19.
[69]**Auerhahn, Kathleen**: *Selective Incapacitation and Public Policy: Evaluating California's Imprisonment Crisis,* State University of New York Press, Albany, 2022, s. 11; **Clear, Todd R. / Frost, Natasha A. / Carr, Michael / Dhondt, Geert / Braga, Anthony / Warfield, Garrett A.R.**: *Predicting Crime through Incarceration: The Impact of Rates of Prison Cycling On Rates of Crime in Communities,* National Institute of Justice, Washington D.C., 2014, s.2.
[70] **Karch / Cravens**, s.470; **Barr**, s.143.
[71] **Barr**, s.127

nitelikteki suçlarda beklenen azalmanın %22 ile %34 arasında gerçekleşebileceği ifade edilmiş, buna karşılık sistemin ceza infaz kurumları üzerinde son derece ağır bir yük oluşturacağı da belirtilmiştir.[72] Raporda, düzenlemenin uygulanmasının ilk beş yıllık dönem içerisinde Kaliforniya hapishane nüfusunu yaklaşık iki katına çıkarabileceği ve ceza infaz kurumlarına ilave olarak yaklaşık 150.000 hükümlünün girmesine neden olabileceği tahmin edilmiştir. [73]Ayrıca sistemin yıllık maliyetinin milyarlarca dolara ulaşacağı ve önlenen her ciddi suç bakımından kamuya oldukça yüksek bir ekonomik yük getireceği hesaplanmıştır.[74] Bu değerlendirmeler, Three Strikes yaklaşımının teorik olarak suç oranlarını azaltma potansiyeline sahip olmakla birlikte, bunun oldukça yüksek maliyetler karşılığında gerçekleşebileceğini ortaya koymuştur.[75] Ancak düzenlemenin yürürlüğe girmesinden sonra yapılan gözlemler, başlangıçta öngörülen sonuçların önemli ölçüde gerçekleşmediğini göstermiştir. Greenwood tarafından 1998 yılında yayımlanan *Three Strikes Revisited* başlıklı değerlendirme raporunda, Three Strikes yasasını benimseyen eyaletlerin suç oranlarında, bu tür bir düzenlemeye sahip olmayan eyaletlere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı ölçüde daha hızlı bir düşüş yaşamadıkları tespit edilmiştir.[76] Benzer şekilde Kaliforniya'da hapishane nüfusunda artış meydana gelmiş olmakla birlikte, söz konusu artışın yasa öncesi dönemde gözlenen eğilimlerden kayda değer ölçüde farklılaşmadığı da belirlenmiştir.[77] Greenwood'a göre ilk tahminlerin gerçekleşmemesinin başlıca nedeni, 1990'lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri genelinde gözlenen suç oranlarındaki dramatik düşüştür. Nitekim Kaliforniya'da suç oranları 1992-1996 yılları arasında yaklaşık dörtte bir oranında azalmış ve bu durum Three Strikes nedeniyle ceza infaz kurumlarına giren hükümlülerin yaratacağı nüfus artışını önemli ölçüde dengelemiştir. Bu nedenle Kaliforniya'da gözlenen olumlu gelişmelerin tamamının Three Strikes sistemine atfedilmesi metodolojik açıdan isabetli görülmemektedir. Suç oranlarındaki düşüşün yalnızca ceza politikalarından değil, ekonomik koşullar, demografik değişimler ve genel toplumsal eğilimler gibi çok sayıda faktörden etkilenebileceğini ifade etmek gerekir.

Öte yandan Alfred Blumstein tarafından yürütülen çalışmalar, suç kariyerlerinin niteliği ve süresi hakkında daha kapsamlı değerlendirmeler ortaya koymuştur. Blumstein, suçluların yaşamları boyunca işledikleri suçları inceleyen araştırmalarında, suç kariyerlerinin çoğu zaman sürekli bir özellik göstermediğini, aksine belirli bir süre sonra

[72] **Greenwood** vd.,s. 4**; King / Mauer**, s.5.
[73] **Barr**, s.109,130,150
[74] **Marvell, Thomas B. / Moody, Carlisle E.**: "The Lethal Effects of Three-Strikes Laws", *The Journal of Legal Studies*, C. 30, S. 1, 2001, s.106. s.BEALE, s.24.
[75] **Sloan III, John J.**: "Three Strikes Laws", **Kerley, Kent** (Editör), *Encyclopedia of Corrections*, **Wiley-Blackwell, Hoboken**, 2016, s.6.
[76] **Greenwood** vd., s.79.
[77] **Greenwood vd**., s.16.

sona erme eğiliminde olduğunu tespit etmiştir.[78] Nitekim suç kariyerlerinin ortalama süresinin yaklaşık on yıl olduğu, suç işleme eğiliminin özellikle genç yaşlarda yoğunlaştığı ve yaş ilerledikçe önemli ölçüde azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.[79] Ayrıca Blumstein, bireylerin gelecekteki suç işleme potansiyelinin yalnızca geçmiş suç kayıtlarına bakılarak yüksek doğrulukla tahmin edilmesinin mümkün olmadığını vurgulayarak, kronik suçluların önceden belirlenmesine dayanan seçici etkisizleştirme (*selective incapacitation*) politikalarına temkinli yaklaşılması gerektiğini ifade etmiştir.[80] Buna rağmen Three Strikes savunucuları, Wolfgang'ın ortaya koyduğu kronik suçlu teorisini esas alarak, toplumdaki suçların büyük kısmından sorumlu olduğu düşünülen sınırlı sayıdaki faillerin uzun süreli hapis cezalarıyla etkisiz hale getirilmesinin kamu güvenliğini artıracağı görüşünü benimsemişlerdir.[81]

B. THREE STRIKES YASALARININ EYALETLER DÜZEYİNDE UYGULAMALARI

Amerika Birleşik Devletleri'nde federal düzeyde kabul edilen düzenlemelerin yanı sıra yaklaşık yirmi beş eyalette mükerrer suçlulara yönelik ağırlaştırılmış yaptırımlar

[78] **Blumstein, Alfred / Cohen, Jacqueline / Roth, Jeffrey A. / Visher, Christy A. (Editörler):** *Criminal Careers and "Career Criminals": Volume I,* National Academy Press, Washington D.C., 1986, s.12.

[79] Birçok suç kariyeri gençlik dönemindeki kısa girişimlerden sonra sona erer; ancak otuzlu yaşlarına kadar suç işlemeye devam eden az sayıdaki ısrarlı suçlu genellikle suç kariyerine daha uzun süre devam eder. **Blumstein vd**., s.5

[80] **Greenwood vd**., s.5; **Blumstein vd**., s.7.

[81] Örneğin, Başsavcı tarafından 1998 yılında ve Eyalet Sekreteri (Secretary of State) tarafından 1999 yılında yayımlanan raporlarda, Three Strikes Yasası'nın uygulanmasının ardından Kaliforniya'daki suç oranlarında meydana gelen belirgin düşüşün, bu yasanın kamu güvenliği üzerindeki olumlu etkisini açıkça ortaya koyduğu ileri sürülmüştür. Başsavcılık raporunda ayrıca, suç oranlarının ülke genelinde düşüş eğiliminde olduğu kabul edilmekle birlikte, 1994 yılından sonra Kaliforniya'daki suç oranlarındaki azalmanın diğer eyaletlere kıyasla daha yüksek gerçekleştiği belirtilmiştir. **Brown / Jolivette**, s.31; Bazı araştırmalar, özellikle "caydırıcılık" etkisine dikkat çekerek yasanın belirli suç grupları üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin, Kaliforniya'nın yasasının uygulanmaya başladığı ilk iki yılda yaklaşık 8 cinayet, 3.952 ağır darp, 10.672 soygun ve 384.488 hırsızlık suçunun yasa sayesinde engellendiği ifade edilmiştir. **Shepherd, Joanna M.**: "Fear of the First Strike: The Full Deterrent Effect of California's Two and Three-Strikes Legislation", *Journal of Legal Studies*, C. 31, S. 1, 2002, s. 193; Benzer şekilde, three strikes yasalarının, hedef gruptaki suçluların tutuklanma oranlarını %17 ila %20 oranında azalttığına dair tespitler için bkz. **Helland, Eric / Tabarrok, Alexander**: "Does Three Strikes Deter? A Non-Parametric Estimation", *Journal of Human Resources*, C. 42, S. 2, 2007, s.3; RAND Enstitüsü'nün yaptığı karşılaştırmalı analizlerde, Three Strikes yasasına sahip eyaletlerin, sahip olmayanlara kıyasla suç oranlarında istatistiksel olarak daha hızlı bir düşüş yaşamadığı tespit edilmiştir. **Greenwood vd**. s.19; Bazı araştırmacılar ise three strikes yasalarının ölümcül bir etki yaratarak cinayet oranlarını artırmış olabileceğini, çünkü müebbet hapis tehdidiyle karşı karşıya kalan suçluların yakalanmamak için tanıkları veya polis memurlarını öldürme motivasyonu altına girdiğini ileri sürmüşlerdir. **Chen (2008)**, 348; Kriminolojik veriler, suç işleme eğiliminin yirmili yaşların başında zirve yaptığını ve yaşlandıkça hızla azaldığını, ortalama bir suç kariyerinin on yıl sürdüğünü göstermektedir; bu nedenle, azalan suç riskine rağmen bu kişilerin uzun süre hapsedilmesi kamu güvenliği açısından düşük bir getiri sağlarken devlete çok yüksek maliyet yüklemektedir. **Chen**, s.64.

öngören benzer sistemler yürürlüğe konulmuştur.[82] Bununla birlikte söz konusu düzenlemeler eyaletler arasında önemli farklılıklar göstermekte; "Three Strikes" kuralından esinlenerek oluşturulan sistemin hukuk terminolojisinde farklı kavramlarla uygulandığı görülmektedir. Bu bakımdan sistem, bazı eyaletlerde suç işlemeyi alışkanlık haline getirmiş kişi anlamına gelen *"Habitual Offender"* veya *"Persistent Offender"* gibi farklı başlıklar altında düzenlenmektedir. Bu çerçevede Three Strikes sisteminin eyaletler bazındaki görünümünü daha iyi ortaya koyabilmek amacıyla, sistemin ilk uygulama örneğini teşkil eden Washington modeli, ardından ise düzenlemenin en kapsamlı, etkili ve ağır biçimde uygulandığı Kaliforniya modeli incelenecektir.

1. Washington Modeli

Washington eyaleti, 1993 yılında kabul edilen *Initiative 593* (Girişim 593) ile Amerika Birleşik Devletleri'nde "Three Strikes" yasasını hayata geçiren ilk eyalet olmuş ve bu düzenlemeyi resmi olarak *"Persistent Offender Accountability Act"* adıyla yürürlüğe koymuştur.[83] Amerika Birleşik Devletleri'nde mükerrer suçluluğa ilişkin sert ceza politikalarının kurumsallaşmasında öncü rol oynayan Washington Eyaleti, 1993 yılında kabul edilen ve kamuoyunda "Three Strikes and You're Out" olarak anılan düzenlemeyle modern Three Strikes hareketinin ilk örneğini oluşturmuştur.[84] Nitekim 2 Kasım 1993 tarihinde halkoylamasına sunulan Initiative 593, oyların yaklaşık %76'sını alarak kabul edilmiş ve 2 Aralık 1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir.[85] Böylelikle Washington, yalnızca kendi ceza sisteminde köklü bir dönüşüm gerçekleştirmekle kalmamış; 1994 yılında Kaliforniya ve federal düzeyde kabul edilen benzer düzenlemeler başta olmak üzere birçok eyaletin mükerrer suçluluk politikalarına da yön vermiştir.[86] Bununla birlikte Washington'da mükerrer suçluluğa ilişkin düşüncenin 1993 tarihli düzenlemeyle başlamadığı belirtilmelidir. Eyaletin ceza hukukunda tarihsel olarak mükerrer suçluluk anlayışına önceki kanunlarında da sahip olduğu görülmektedir.[87]

---

[82] **Caulkins, Jonathan P**.: "How Large Should the Strike Zone Be in 'Three Strikes and You're Out' Sentencing Laws?", Journal of Quantitative Criminology, C. 17, S. 3, 2001, s.228; **Karch / Cravens**, s.462; **Chen (2008)**, s.1.

[83]Yasa, 1993 yılındaki halk oylamasında seçmenlerin üçe bir oranında ezici desteğiyle yasalaşmıştır. Washington'daki bu girişim, benzer yasaların başta Kaliforniya olmak üzere diğer eyaletlerde ve federal düzeyde hızla yayılmasına öncülük eden bir "get tough" (suça karşı sert ol) akımının başlangıcını oluşturmuştur. **Clark /Austin / Henry**, s.1.

[84] **Beale,** s.3.

[85]Oylar için bkz. https://www.sos.wa.gov/elections/results_report.aspx?e=22&c=&c2=&t=&t2=5&p=&p2=&y= Erişim tarihi: 1.06.2026.

[86]Kaliforniya'daki Three Strikes yasası (AB 971), Washington'daki düzenlemeden bir yıl sonra, doğrudan Washington modelini örnek alarak hazırlanmıştır. Washington'un kanunlaşma hareketi 1993 ile 1995 yılları arasında yirmi dört eyaletin Three Strikes yasalarına benzer yasaları hızla kabul etmesine sebep olan bir politika salgınına yol açmıştır. **Beale**, s.3.

[87] **Chen,** s.15; **Lewis,** s.522.

Nitekim 1984 yılı öncesinde yürürlükte bulunan *RCW 9.92.090* hükmü, belirli sayıda suç işleyen kişilerin *"habitual criminal (itiyadi suçlu)"* olarak kabul edilmesini ve ağırlaştırılmış hapis cezalarına mahkum edilmesini öngörmektedir.[88] Buna göre, iki kez felony mahkumiyeti bulunan kişiler hakkında ömür boyu hapis cezası uygulanabilmesi, Washington hukukunun mükerrer suçluluğa yönelik sert yaklaşımının modern Three Strikes düzenlemelerinden çok daha eski bir geçmişe dayandığını göstermektedir.

Washington Three Strikes sisteminin temelini oluşturan *Persistent Offender Accountability Act*, esasen cezalandırmadan ziyade *"incapacitation"* olarak adlandırılan etkisizleştirme yaklaşımının normatif yansımasıdır.[89] Kanun koyucu, belirli ağır suçları tekrarlayan faillerin rehabilitasyon ihtimalinin azaldığını ve toplum güvenliği bakımından sürekli risk oluşturduklarını kabul ederek, bu kişilerin uzun süreli veya süresiz biçimde özgürlüklerinden yoksun bırakılmasını amaçlamıştır.[90] Bu yönüyle Washington modeli, klasik ceza hukukunun bireyselleştirme ve ıslah anlayışından kısmen uzaklaşmakta; suçlunun gelecekte suç işleme potansiyelini esas alan önleyici bir ceza siyaseti benimsemektedir.[91] Nitekim 1994 yılında kodifiye edilen *RCW 9.94A.555* hükmünde, kanun koyucunun suçlulara ilişkin iradesi açık biçimde ortaya konulmuştur. İlgili hükümde, "medeni bir toplum için mükerrer suçlulardan toplumu korumanın öncelikli bir amaç olduğu", cezanın hem suçun ağırlığına hem de failin suç geçmişine göre belirlenmesi gerektiği ve halkın yaşam boyu hapis cezasının hangi durumlarda uygulanacağını belirleme hakkına sahip bulunduğu ifade edilmiştir. Ayrıca düzenlemenin amaçları arasında kamu güvenliğinin artırılması, ciddi mükerrer suçluların sayısının azaltılması ve ceza adalet sistemine duyulan güvenin yeniden tesis edilmesi açıkça sayılmıştır.[92]

Washington eyaletinde mükerrer suçluluk rejimi incelendiğinde, sistemin yeknesak bir "Three Strikes" modelinden ibaret olmadığı, aksine suçun niteliğine göre

[88] **Wash. Rev. Code. § 9.92.090**, düzenleme için bkz. app.leg.wa.gov/RCW/default.aspx?cite=9.92.090.
[89] **Karch / Cravens, s.467; Clark / Austin / Henry**, s.2. Yazarlar, three strikes yasalarının hem failleri toplumdan uzaklaştırarak etkisiz hale getirdiğini hem de potansiyel suçluların ağır ceza tehdidiyle suçtan caydırıldığını belirtmektedir. Ancak yasaların en önemli sonucu, failin hapiste kaldığı süre boyunca topluma zarar verememesinden kaynaklanan etkisizleştirme tesiridir. **Brown / Jolivette**, s.29.
[90] **Caulkins,** s.228
[91] **Beale,** s.19.
[92] **Wash. Rev. Code. § 9.94A.555**: **(a)** Sürekli suç işleyen faillerden toplumun korunması, medeni herhangi bir toplum için bir önceliktir. **(b)** Washington Eyaleti'nde mahkum edilen suçluların yaklaşık yüzde ellisinin aktif sabıka geçmişi bulunmaktadır. **(c)** Suçlar için öngörülen cezalar, hem suçun ağırlığı hem de failin önceki suç geçmişi ile orantılı olmalıdır. **(d)** Müebbet hapis cezasının ne zaman uygulanacağına karar verme hakkı ve sorumluluğu halka aittir. **(2) En ağır nitelikteki suçları üç kez işleyen faillerin şartlı tahliye imkanı olmaksızın ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmesi suretiyle halkın amacı şunlardır: (a)** En tehlikeli suçluları cezaevine yerleştirmek suretiyle kamu güvenliğini artırmak. **(b)** Daha ağır cezalandırma yoluyla ağır ve mükerrer suç işleyenlerin sayısını azaltmak. **(c)** Hem mağdurların hem de sürekli suç işleyen faillerin anlayabileceği uygun ve basitleştirilmiş ceza verme uygulamaları

farklılaşan iki ayrı yaptırım mekanizması öngördüğü görülmektedir. Nitekim *RCW 9.94A.030(37)* hükmünde *"persistent offender" (mükerrir)* kavramı iki farklı kategori altında düzenlenmiş olup, bunlardan ilki genel nitelikli ağır suçlara ilişkin klasik Three Strikes sistemini, ikincisi ise belirli cinsel suçlar bakımından uygulanan ve Two Strikes olarak adlandırılan özel rejimi ifade etmektedir.[93] Kanunun 37(a) bendinde yer alan genel düzenleme uyarınca, bir failin "persistent offender" olarak kabul edilebilmesi için öncelikle Washington hukukunda *most serious offense*[94]*(en ağır suçlar)* olarak tanımlanan ve felony niteliğinde olan bir suçtan mahkum edilmesi gerekmektedir.[95] Bununla birlikte, mevcut suçun tek başına yeterli görülmediği; failin daha önce de en az iki ayrı most serious offense suçlarından mahkumiyetinin bulunması gerekmektedir. Böylelikle sistem, failin üç ayrı ağır suçla ilişkilendirilmesini şart koşmakta ve ancak üçüncü ağır suçun işlenmesi halinde mükerrer suçluluğa özgü sonuçları devreye sokmaktadır. *RCW 9.94A.570* hükmü ise Washington Three Strikes sisteminin yaptırım boyutunu düzenleyen temel norm niteliğindedir. Anılan düzenleme uyarınca, persistent offender hakkında, kanunda öngörülen diğer ceza sınırlarından bağımsız olarak şartlı tahliye imkanı bulunmaksızın ömür boyu hapis cezası *(life without parole)* uygulanmaktadır.[96] Bunun yanında hükümlünün ev hapsi, denetimli serbestlik, kısmi infaz gibi çeşitli infaz kurumlarından yararlanması da kural olarak yasaklanmıştır. Bu suretle kanun koyucu, persistent offender statüsünün tespitiyle birlikte fail bakımından mutlak ve zorunlu nitelikte bir yaptırım rejimi öngörmüş; cezanın infazı bakımından herhangi bir koşullu salıverilme veya alternatif infaz usulüne yer vermemiştir. Bununla birlikte Washington sisteminin en dikkat çekici yönü, RCW 9.94A.030(37)(b) hükmünde düzenlenen özel cinsel suç rejimidir. Kanun koyucu, birinci ve ikinci derece tecavüz, çocuğa karşı cinsel suçlar ve zor kullanılarak gerçekleştirilen cinsel özgürlüğün ihlali gibi belirli suç tiplerini diğer ağır suçlardan ayırmış ve bu suçlar bakımından daha katı bir mükerrer suçluluk sistemi öngörmüştür.[97] İlgili düzenleme uyarınca, failin bu kapsamdaki suçlardan daha önce yalnızca bir kez mahkum edilmiş olması, aynı nitelikte

oluşturmak. **(d)** Halkı sürece doğrudan dahil ederek ceza adaleti sistemine duyulan kamu güvenini yeniden tesis etmek.

[93] **Wash. Rev. Code § 9.94A.030**, https://app.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=9.94A.030 (Erişim Tarihi: 13.06.2026).

[94] Bu suçlar katalog olarak kanunda sayılmış olmakla birlikte, liste için bkz. **RCW § 9.94A.030(32).**

[95] Çalışmada yer verilen "most serious offense" kavramı, Washington mevzuatına özgü teknik bir hukuk terimidir. Söz konusu kavram, RCW 9.94A.030 hükmünde sınırlı sayıda düzenlenen ve Three Strikes rejiminin uygulanması bakımından belirleyici nitelik taşıyan suçları ifade etmektedir. Kavramın kapsamı, Türk ceza hukukunda doğrudan bir karşılığa sahip olmadığı gibi "ağır suç", "en ağır suç" veya "en ciddi suç" şeklindeki çeviriler de terimin mevzuattaki teknik anlamını tam olarak yansıtmamaktadır. Bu nedenle çalışmada kavramsal ve normatif bütünlüğün korunması amacıyla "most serious offense" "felony" kavramları Türkçeleştirilmeksizin özgün haliyle kullanılmıştır.

[96] **Wash. Rev. Code § 9.94A.570**, https://app.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=9.94A.570 (Erişim Tarihi: 13.06.2026).

[97] **RCW § 9.94A.030(37)(b)(i).**

ikinci bir suç işlemesi halinde "persistent offender" statüsünün uygulanması için yeterli kabul edilmektedir. Başka bir ifadeyle, genel sistemde üçüncü suç arandığı halde, belirli cinsel suçlar bakımından ikinci suç doğrudan şartlı tahliye imkanı bulunmayan müebbet hapis cezasının uygulanmasına yol açmaktadır. Sonuç olarak Washington mükerrer suçluluk sistemi, bir yandan genel suçlar bakımından klasik Three Strikes modelini benimserken, diğer yandan belirli cinsel suçlar yönünden daha sert sonuçlar doğuran Two Strikes rejimini kabul etmektedir

2. Kaliforniya Modeli

1994 yılında Kaliforniya Ceza Kanunu'nun 667. maddesi ile yürürlüğe giren Three Strikes sistemi esasen iki farklı yaptırım mekanizması üzerine kurulmuştur.[98] Bunlardan ilki olan "two-strikes" sistemi kapsamında, failin geçmişinde bir adet *serious felony* veya *violent felony*[99] mahkumiyetinin bulunması durumunda, işlediği yeni felony nedeniyle belirlenen ceza iki katına çıkarılmaktadır.[100] Buna karşılık failin geçmişinde iki adet serious felony veya violent felony mahkumiyeti bulunması halinde "three-strikes" sistemi devreye girmekte ve fail hakkında yirmi beş yıldan müebbet hapse kadar cezaya hükmedilebilmektedir.[101] Sistemin bir diğer önemli özelliği, önceki mahkumiyetlerin zaman bakımından herhangi bir sınırlamaya tabi tutulmamış olmasıdır. Buna göre önceki mahkumiyetlerin ne kadar eski olduğu önem taşımamakta; hatta başka eyaletlerde verilmiş mahkumiyet kararları dahi Kaliforniya hukukunda karşılığı bulunan serious felony veya violent felony niteliğindeki suçlara ilişkin olmaları halinde strike olarak kabul edilmektedir. Sanığın daha önce bir adet serious felony veya violent felony mahkumiyetinin bulunduğunun ileri sürülüp ispatlanması halinde, mevcut felony için öngörülen ceza iki katına çıkarılır. Sanığın daha önce iki adet serious felony veya violent felony mahkumiyeti bulunması halinde "three-strikes" sistemi devreye girmekte ve bu durumda işlenen yeni suçun cezasının üç katının yirmi beş yıl hapis cezasından fazla olması durumunda bu süre, az olması durumunda ise yirmi beş yıldan az olmamak üzere müebbet hapis cezasıyla cezalandırılmaktadır.[102]

Kaliforniya modelini diğer birçok eyaletteki benzer düzenlemelerden ayıran ve tartışmaların odağını oluşturan husus ise üçüncü suçun niteliğine ilişkindir. Düzenleme

[98] **California Penal Code § 667**, leginfo.legislature.ca.gov (Erişim Tarihi: 13.06.2026)
[99] Felony tanımı için bkz. **Cal. Penal Code § 17(a).**
[100] "Ciddi suçlar" (serious felonies) ve "şiddet içerikli suçlar" (violent felonies) listesi temel olarak Kaliforniya Ceza Kanunu'nun belirli maddelerinde (Section 1192.7(c) ve Section 667.5(c) tanımlanmaktadır. **California Penal Code § 1192.7(c).**
[101] **Cal. Penal Code § 667(e).**
[102].... iki veya daha fazla önceki ağır veya şiddet içeren suç mahkumiyeti bulunması halinde, mevcut ağır suç mahkumiyeti için verilecek ceza, asgari süresi aşağıdaki seçeneklerden en yükseği esas alınarak hesaplanan belirsiz süreli müebbet hapis cezası olur:

kapsamında önceki mahkumiyetlerin serious felony veya violent felony olması zorunlu tutulmasına rağmen, sonradan işlenen suç bakımından aynı şart aranmamaktadır. Dolayısıyla failin geçmişinde iki adet serious veya violent felony mahkumiyeti bulunması halinde, üçüncü suçun nispeten daha hafif nitelikte bir felony olması dahi three-strikes hükümlerinin uygulanmasına yol açabilmektedir.[103] Kanunda 2012 yılında yapılan değişiklik ile Three Strikes sistemi önemli ölçüde daraltılmıştır. Değişiklik sonrasında kural olarak Three Strikes yaptırımlarının uygulanabilmesi için mevcut suçun da serious felony veya violent felony niteliğinde olması şartı getirilmiştir.[104] Böylece yalnızca geçmiş suçluluğa dayanılarak müebbet hapis cezası verilmesinin önüne geçilmek istenmiştir. Bununla birlikte kanun koyucu, belirli ağır suç geçmişine sahip failler veya mevcut suç sırasında silah kullanılması gibi bazı durumlar bakımından istisnalar öngörmüş ve bu kişilerin mevcut suçları serious veya violent felony niteliğinde olmasa dahi Three Strikes hükümlerinin uygulanabileceğini düzenlemiştir. Bu yönüyle değişiklik sistemi tamamen ortadan kaldırmamış; buınun yerine kapsamı daraltarak yaptırımın daha çok ağır ve tehlikeli suçlar üzerinde yoğunlaşmasını sağlayarak ölçülülük ilkesine yöneltilen eleştirileri kısmen karşılamıştır. Önceki verilen suçun ertelenmesi, akıl hastalığı hükümleri uygulanmış olmasına rağmen Devlet Hastanesi'ne sevk edilmesi gibi kanunda belirtilen sebeplerin varlığı önceki suçun strike olarak sayılmasına etki etmemektedir. Failin on altı yaş ve üzeri olması durumunda da kanunda listelenen suçlar bu madde kapsamında serious veya violent felony sayılabilmektedir.[105] Buna göre kişinin, suçun işlendiği sırada 16 yaşında veya daha büyük olması, işlenen suçun maddede belirtilen özel yasada listelenen bir suç olması veya yasada tanımlanan serious veya violent felony niteliğinde olması ve aynı kanuna göre mahkemenin vesayeti altına alınmış olması zorunludur.[106] Bu koşulların varlığı durumunda failin işlemiş olduğu önceki suç

(i) İki veya daha fazla önceki ağır veya şiddet içeren suç mahkumiyetinden sonra işlenen her bir mevcut ağır suç için kanunda öngörülen cezanın üç katı,
(ii) Eyalet cezaevinde yirmi beş yıl hapis; **Cal. Penal Code § 667(e)(2)(A).**

[103] Aynı olay nedeniyle hükmedilen ceza mahkumiyetlerinin tek bir strike oluşturacağına ilişkin People v. Vargas kararı oldukça önemlidir. Kararda, Three Strikes düzenlemelerinin hedefinin suç işledikten sonra yeniden suç işlemeyi tercih eden kişileri etkisiz hale getirmek olduğu, aynı suç olayı içerisinde ortaya çıkan çoklu mahkumiyetlerin ise bu amaca hizmet etmediği vurgulanmıştır. Bu nedenle aynı fiilden ve aynı mağdura karşı gerçekleştirilen eylemlerden kaynaklanan iki serious veya violent felony mahkumiyeti, Three Strikes sistemi bakımından yalnızca bir strike olarak değerlendirilmektedir. Karar için bkz. https://law.justia.com/cases/california/supreme-court/2014/s203744.html Erişim Tarihi: 12.06.2026.

[104] **Karch / Cravens,** s.462.

[105] **Helland / Tabarrok,** s.9.

[106] **Greenwood vd.,** s.6.

strike alanına dahildir (strike zone).[107] Bu bakımdan küçükler hakkında da Three Strikes kurumunun kısmen de olsa uygulanabilmesi mümkündür.[108]

3. Three Strikes Düzenlemelerinin Temel Haklar ve Ceza Hukukunun Temel İlkeleri Bakımından Doğurduğu Sorunlar

Three Strikes yasaları ile birlikte çok yüksek cezalara hükmedilmesi zalimane ve olağan dışı ceza yasağının ihlali noktasında önemli tartışmaları beraberinde getirmiştir.[109] Haklar Bildirisi *(Bill of Rights)* ve bu doğrultuda Amerika Birleşik Devletleri Anayasası'nın sekizinci değişikliği *(8th Amendment)* ile birlikte kişilere zalimane ve olağan dışı cezalar tatbik edilmesi yasaklanmıştır.[110] Strike yasalarının en büyük problemi, üçüncü suç nedeniyle verilen cezanın işlenen son fiilin ağırlığıyla orantısız hale gelmesidir.[111] Zira genellikle öldürme, ağır yaralama, silahlı soygun gibi ağır suçlar nedeniyle değil özellikle basit hırsızlık, uyuşturucu bulundurma gibi görece hafif suçlar nedeniyle kişilere ömür boyu hapis cezası verilebilmektedir.[112] Bu nedenle aslında

[107] Three Strikes (Üç Vuruş) yasaları bağlamında "strike zone" (vuruş alanı), hangi suçların bir "vuruş" (strike) teşkil ettiğini ve hangi koşullar altında bu kapsama girdiğini tanımlayan teknik bir terimdir. Strike zone tanımı eyaletten eyalete büyük ölçüde değişmektedir. Cinayet, tecavüz, soygun, kundaklama, ağır darp ve araç kaçırma gibi şiddet içeren ağır suçlar (violent felonies) hemen hemen tüm eyaletlerin vuruş alanı içinde yer alan ortak suçlardır. Bazı eyaletler kendi yasalarına özgü farklı suç türlerini de vuruş alanına dahil etmiştir: Örneğin, Indiana eyaletinde uyuşturucu satışı, Louisiana'da 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren herhangi bir uyuşturucu suçu, Florida'da firar suçu, Washington'da vatana ihanet suçu gibi. Kaliforniya, ülkedeki en geniş strike zone tanımına sahip eyalettir. Kaliforniya sisteminde ilk iki vuruşun yasadaki "ciddi" veya "şiddetli" suçlar listesinden olması gerekirken, üçüncü vuruşun herhangi bir ağır suç (felony) olması yeterlidir. Bu durum, Kaliforniya'da yaklaşık 500 farklı suç türünü sisteme dahil etmektedir. Washington gibi eyaletlerde ise vuruş alanı daha dardır. Çünkü işlenen suçun three strike kapsamına girebilmesi için üç suçun da most serious offense olarak belirtilen katalog suçlardan olması gerekmektedir. Ayrıca Washington düzenlemesinde cinsel suçlar istisna olmak üzere two strike sistemi bulunmamaktadır.

[108] Washington Eyaleti Yüksek Mahkemesi, State v. Reynolds kararında, çocuk yaşta işlenen bir suçun ileride üçüncü strike hesabında kullanılmasının anayasal olup olmadığı hususunu tartışmıştır. İncelemeye konu olayda, Michael Reynolds, 33 yaşında işlediği bir suç nedeniyle Washington'un Three Strikes sistemi kapsamında müebbet hapis cezasına mahkum edilmiştir. Ancak bu sonucun ortaya çıkmasına neden olan üç strike'tan biri, Reynolds'ın henüz 17 yaşında olduğu dönemde işlediği bir suçtan kaynaklanmaktadır. Washington hukukunda üç adet "most serious offense" işleyen kişi, şartlı tahliye imkanı olmaksızın ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmektedir. Reynolds, çocuk yaşta işlediği suçun yıllar sonra kendisine müebbet hapis sonucunu doğurmasının Washington Anayasası'nın zalimane ve olağan dışı cezaları yasaklayan hükümlerine aykırı olduğunu ileri sürmüştür. Mahkeme, daha önce verdiği Moretti kararına dayanarak Three Strikes kapsamında uygulanan şartlı tahliyesiz müebbet hapis cezasının önceki mahkumiyetler için değil, üçüncü ve son suç için öngörülen bir yaptırım olduğunu kabul etmiştir. Bu nedenle çocuk yaşta işlenen suçun strike olarak dikkate alınması, failin çocukluk dönemindeki eylemi nedeniyle yeniden cezalandırılması anlamına gelmemektedir. Karar için bkz. https://law.justia.com/cases/washington/supreme-court/2023/100-873-2.html Erişim Tarihi: 12.06.2026.

[109] **Brown / Jolivette**, s.11.

[110] "Excessive bail shall not be required, nor excessive fines imposed, nor cruel and unusual punishments inflicted." **8th Amendment.**

[111] Bir kutu bira çalması nedeniyle hakkında yirmi beş yıl hapis cezasına karar verilen Kendall Cooke vakası büyük tartışmalara yol açmıştır. **Barr,** s.117.

[112] Three Strikes düzenlemelerine yöneltilen eleştirilerde en sık gündeme getirilen örneklerden biri, Jerry Dewayne Williams'ın bir dilim pizza çalması nedeniyle 25 yıl ila müebbet hapis cezasına mahkum edildiği iddiasıdır. Ancak daha sonra yapılan incelemeler, olayın kamuoyuna yansıdığı şekliyle gerçeği tam olarak yansıtmadığını ortaya koymuştur. Nitekim Williams hakkında verilen ceza sonradan altı yıla indirilmiştir.

cezanın kusur ve işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı olarak değil, failin geçmişine dayandığı ve bu hususun da ölçülülük ilkesini ihlal ettiği ifade edilebilir.[113] Bu bakımdan Yüksek Mahkeme'nin *Ewing v. California (2003)* ve *Lockyer v. Andrade (2003)* kararları önem taşımaktadır. Ewing kararına konu olan olayda, Gary Ewing isimli sanık yaklaşık 1200 dolar değerindeki üç golf sopasını çalması nedeniyle nispeten hafif hırsızlık suçu işlemiş olmasına rağmen yirmi beş yıldan az olmamak şartıyla müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Verilen cezanın sekizinci değişiklikle güvence altına alınan zalimane ve olağan dışı ceza yasağını ihlal ettiği ileri sürülmüştür. Yüksek Mahkeme'nin *(U.S Supreme Court)* çoğunluk görüşüyle itirazın reddine karar verilmiş ve cezanın yalnızca son hırsızlık fiiline değil, failin uzun yıllara yayılan suç geçmişine karşılık verildiği ifade edilmiştir.[114] Dolayısıyla cezanın anayasal anlamda açıkça orantısız olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Lockyer v. Andrade kararına konu olayda, Andrade isimli sanık iki ayrı mağazadan toplam değeri yaklaşık 150 dolar olan video kasetleri çalmış ve geçmiş mahkumiyetleri nedeniyle kendisine iki kez ayrı ayrı yirmi beş yıldan az olmamak şartıyla müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiş ve sonuçta şartlı tahliye imkanı olmaksızın yaklaşık elli yıl hapis cezası verilmiştir. Buna rağmen Bölge Mahkemesi *(District Court)* zalimane ve olağan dışı ceza yasağının ihlal edilmediğine karar vermiştir.[115] Yüksek Mahkeme'nin genel yaklaşımına göre, sekizinci değişiklik yalnızca açık ve aşırı derecede orantısız cezaları yasaklamaktadır. Mükerrer suçlulara yönelik ağır yaptırımların, kamu güvenliğinin sağlanması, suçun önlenmesi ve toplumun korunması amaçlarına hizmet ettiği kabul edildiğinde, eyalet yasama organlarına ceza politikası belirleme konusunda oldukça geniş bir takdir alanı tanımaktadır.[116]

Öte yandan *People v. Carmony* kararına konu olan olayda, Keith Carmony, geçmişte işlemiş olduğu cinsel suç nedeniyle Kaliforniya yasaları uyarınca ömür boyu cinsel suçlu kayıt yükümlülüğüne *(sex offender registration)* tabi bir kişidir. Bu kapsamda belirli aralıklarla kolluk kuvvetlerine adres bilgilerini bildirmesi gerekmektedir. Carmony, doğum gününden yaklaşık bir ay önce kolluk makamlarına başvurarak adresini

Buna rağmen olay, Three Strikes sisteminin uygulamadaki gerçek sonuçlarından çok, sistemin aşırı sert yaptırımlara yol açtığı yönündeki algının simgelerinden biri haline gelmiştir. **Willis, James J**.: "Punishment and Democracy: Three Strikes and You're Out in California. Franklin E. Zimring, Gordon Hawkins, and Sam Kamin", Crime, Law and Social Change, C. 47, 2007, s.121.

[113] Alpaslan, s.244.

[114] Karar için bkz. https://supreme.justia.com/cases/federal/us/538/11/ (Erişim Tarihi: 10.06.2026)

[115] Karar için bkz. https://supreme.justia.com/cases/federal/us/538/63/ (Erişim Tarihi: 10.06.2026)

[116] Michigan Yüksek Mahkemesi, *People v. Bullock (1992-Michigan)* kararında, 650 gramdan fazla kokain bulundurması sebebiyle şartlı tahliye imkanı bulunmaksızın müebbet hapsine karar verilen sanığın şartlı tahliye imkanından faydalandırılmamasını zalimane ceza yasağını ihlal ettiğine karar vermiş, ceza miktarını makul kabul etmekle birlikte, öngörülen mutlak müebbet hapis cezasını sanıkların on yıl sonra koşullu salıverilme değerlendirmesine alınmasını engelleyen hükmü iptal etmiştir. https://law.justia.com/cases/michigan/supreme-court/1992/89661-5.html (Erişim Tarihi: 10.06.2026)

usulüne uygun şekilde kaydettirmiş ve kayıt bilgilerinin güncellenmesini sağlamıştır. Daha sonra adresinde herhangi bir değişiklik olmamış, ayrıca denetimli serbestlik görevlileri ve kolluk kuvvetleri de sanığın nerede ikamet ettiğini bilmeye devam etmiştir. Nitekim sanık, daha sonra kendi kayıtlı adresinde yakalanmıştır. Bununla birlikte Kaliforniya Ceza Kanunu'nun o tarihte yürürlükte bulunan düzenlemesi uyarınca, cinsel suçluların her yıl doğum günlerini takip eden beş iş günü içerisinde kayıtlarını yeniden güncellemeleri gerekmektedir. Carmony, adresinde veya kimlik bilgilerinde herhangi bir değişiklik bulunmamasına rağmen bu süre içerisinde yeniden kayıt yaptırmamıştır. Dolayısıyla hakkında yalnızca bu yükümlülüğü yerine getirmediği gerekçesiyle ve Three Strikes Yasası kapsamında değerlendirilebilecek üç adet serious veya violent felony kapsamında bulunan suç mahkumiyeti bulunduğu da tespit edilerek dava açılmış ve yirmi beş yıldan az olmamak şartıyla müebbet hapis cezasına hükmedilmiştir. Mahkemece yapılan değerlendirmede, kayıt yükümlülüğünün tehlikesiz ve pasif bir düzenleyici suç olduğunu, verilen cezanın aşırı derecede orantısız ve insan onuruna aykırı olduğunu, yalnızca kayıt yükümlülüğünü yerine getirmemek eyleminden dolayı hükmedilen netice cezanın anayasa ile korunan temel haklara aykırı olduğunu ifade etmiş ve daha önce verilen *Solem v Helm* kararına atıfta bulunarak hükmedilen hapis cezasının zalimane ceza yasağını ihlal ettiğine hükmetmiştir.[117]

Kaliforniya Ceza Kanunu'nun 1385. maddesi, mahkemeye savcının talebi olmaksızın "*adaletin gerçekleşmesi (in furtherance of justice)"* gerekçesiyle belirli suçlamaları veya cezanın ağırlaştırılmasına neden olan bazı unsurları uygulamadan kaçınma yetkisi tanımaktadır.[118] Buna göre hakimin takdir yetkisini kullanarak sistemi uygulamaktan imtina etmesinin mümkün olup olmadığı meselesine dair Kaliforniya Yüksek Mahkemesi'nin *People v. Superior Court (Romero)* kararı büyük bir önem taşımaktadır.[119] Mahkemeye göre yasama organı, mahkemelerin "adaletin gerektirdiği

[117] Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi, Solem v. Helm kararında, mükerrer suçlulara yönelik ağırlaştırılmış yaptırımların dahi Anayasa'nın Sekizinci Değişikliği (Eighth Amendment) kapsamında ölçülülük denetimine tabi olduğunu kabul etmiştir. Somut olayda Jerry Helm, daha önce tamamı şiddet içermeyen altı ayrı felony mahkumiyetine sahip olmasına rağmen, 100 dolar tutarında karşılıksız çek düzenlemesi nedeniyle yedinci kez mahkum edilmiş ve Güney Dakota eyaletindeki mükerrirlere ilişkin düzenleme uyarınca şartlı tahliye imkanı olmaksızın müebbet hapis cezasına mahkum edilmiştir. Yüksek Mahkeme, Bu kapsamda cezanın anayasal ölçülülüğünün değerlendirilmesinde üç temel kriter ortaya koymuştur. İlk olarak işlenen fiilin ağırlığı ile uygulanan yaptırımın ağırlığı karşılaştırılmalıdır. İkinci olarak aynı yargı çevresinde daha ağır suçlar için öngörülen yaptırımlar incelenmelidir. Üçüncü olarak ise aynı suç nedeniyle diğer eyaletlerde uygulanan yaptırımlar dikkate alınmalıdır. Mahkemeye göre Helm'in işlediği suç ne şiddet içermekte ne de topluma karşı ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. Buna rağmen kendisine uygulanan yaptırım, Güney Dakota hukukunda öngörülebilecek en ağır cezalardan biridir. Bu bakımdan mahkeme, suç geçmişinin tek başına sınırsız bir ağırlaştırma gerekçesi oluşturamayacağını ortaya koymuş ve işlenen üçüncü suçun ağırlığıyla verilen yaptırım arasında makul bir ilişki bulunması gerektiğini ortaya koymuştur. Karar için bkz. https//supreme.justia.com/cases/federal/us/463/277/. (Erişim Tarihi: 10.06.2026)

[118] **Brown / Jolivette,** s.12

[119] **Beale,** s.7.

hallerde" dava veya suçlamanın bir kısmını düşürme yetkisini kaldırmak isteseydi bunu açık bir kanuni düzenlemeyle ortaya koymak zorundadır.[120] Three Strikes düzenlemeleri içerisinde böyle bir yasak bulunmadığından, hakimler istisnai durumlarda önceki strike mahkumiyetlerini dosyadan çıkarabilme yetkisini muhafaza etmektedir.[121] Bununla birlikte Yüksek Mahkeme, bu yetkinin sınırsız olmadığını; sanığın kişisel geçmişi, suç geçmişi, mevcut suçun niteliği ve toplumun korunması yönündeki kamusal menfaatler birlikte değerlendirilerek kullanılabileceğini vurgulamıştır.[122] Dolayısıyla Romero kararını, Three Strikes sisteminin katı ve otomatik bir şekilde uygulanmasını engelleyen, mahkemelere belirli ölçüde bireyselleştirme imkanı tanıyan ve sonraki içtihatlarda da "romero yetkisi" olarak zikredilecek olan yargısal takdir alanını tesis eden dönüm noktası niteliğinde bir karar olarak ifade etmek gerekmektedir.[123]

III. THREE STRIKES YASALARI İLE TEKERRÜR KURUMUNUN KARŞILAŞTIRILMASI

A. HUKUKİ NİTELİĞİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Türk ceza hukukunda düzenlenen tekerrür kurumu ile Amerika Birleşik Devletleri hukukunda geliştirilen Three Strikes sistemi, ilk bakışta mükerrer suçluluğa bağlanan

[120]Karar için bkz. https://law.justia.com/cases/california/supreme-court/4th/13/497.html (Erişim Tarihi:10.06.2026)

[121]**Greenwood vd**., s.6.

[122] **Lewis,** s.524.

[123] Mahkemenin hangi koşulların varlığında bu yetkiyi kullanabileceğine ilişkin People v Williams kararı önem arz etmektedir. People v. Williams kararında Kaliforniya Yüksek Mahkemesi önüne gelen uyuşmazlık, Three Strikes Kanunu kapsamında mahkemenin sahip olduğu takdir yetkisinin sınırlarının belirlenmesine ilişkindir. Somut olayda sanık Williams, 1982 yılında işlediği teşebbüs aşamasında kalmış soygun ve tecavüz suçları nedeniyle iki adet "strike" niteliğinde mahkumiyete sahip olup, sonraki yıllarda da çok sayıda suç işlemeye devam etmiştir. Son olarak PCP etkisi altında araç kullanması nedeniyle hakkında dava açılmış ve mevcut suç, önceki mahkumiyetleri nedeniyle Three Strikes hükümlerinin uygulanmasını gündeme getirmiştir. İlk derece mahkemesi, sanığın ağır suç niteliğindeki mahkumiyetlerinin üzerinden yaklaşık on üç yıl geçmiş olmasını ve bu süre içerisinde yeni bir ağır şiddet suçunun bulunmadığını dikkate alarak strike mahkumiyetlerinden birini göz ardı etmiş ve sanığın "iki strike" yerine "bir strike" faili olarak cezalandırılmasına karar vermiştir. Kaliforniya Yüksek Mahkemesi People v. Superior Court (Romero) kararında kabul edilen ilkeleri tekrarlamıştır.Bununla birlikte asıl tartışma konusu, bu yetkinin hangi ölçütler çerçevesinde kullanılacağı olmuştur. Mahkemeye göre inceleme, yalnızca önceki mahkumiyetlerin eski tarihli olup olmadığına indirgenemez; **sanığın mevcut suçunun niteliği, önceki ağır veya şiddet içeren suçlarının özellikleri, suç geçmişi, karakteri ve gelecekte yeniden suç işleme ihtimali birlikte değerlendirilmelidir.** Esasen cevaplanması gereken soru, sanığın Three Strikes sisteminin hedef aldığı mükerrir suçlu tipolojisinin içinde mi yoksa dışında mı kaldığıdır. Mahkeme yaptığı değerlendirmede Williams'ın çocukluk döneminden itibaren kesintisiz şekilde suç işlediğini, ceza infaz kurumundan çıktığı her dönemde yeniden suç faaliyetlerine yöneldiğini, şartla tahliye ve denetim tedbirlerini defalarca ihlal ettiğini ve suç kariyerinin zaman içerisinde sona ermediğini tespit etmiştir. İlk derece mahkemesinin aksine, sanığın şiddet eğiliminden uzaklaştığı yönündeki değerlendirmenin de gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir. Zira mevcut dosyada, sanığın yakın tarihte eşe karşı şiddet suçundan da mahkum olduğu görülmektedir. Bu nedenle Williams'ın, Three Strikes Kanunu'nun etkisiz hale getirmeyi ve toplumdan uzaklaştırmayı amaçladığı tipik mükerrir suçlu profiline bütünüyle uyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak Kaliforniya Yüksek Mahkemesi, ilk derece mahkemesinin strike mahkumiyetlerinden birini göz ardı etmesinin takdir yetkisinin sınırlarını aştığını ve

hukuki sonuçlar itibarıyla benzer görünmekte ise de, bu iki kurumun hukuki mahiyeti, dayandıkları teorik temeller ve ceza siyaseti bakımından esaslı farklılıklar arz ettiği görülmektedir.[124] Gerçekten de her iki düzenlemenin ortak paydasını failin yeniden suç işlemesi olgusu oluşturmakta ise de, mükerrer suçluluğa yüklenen anlam ve bu olguya bağlanan hukuki sonuçlar bakımından birbirinden ayrılan iki farklı ceza hukuku kurumundan söz etmek gerekmektedir.

Türk hukukunda tekerrür, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun sistematiği içerisinde "Güvenlik Tedbirleri" başlığı altında düzenlenmiş olmakla birlikte, öğretide baskın görüş ve kanunun benimsediği infaz sistemi dikkate alındığında, klasik anlamda bir güvenlik tedbiri niteliği taşımamaktadır.[125][126] Nitekim tekerrürün uygulanması

bir "takdir yetkisinin kötüye kullanılması" (abuse of discretion) teşkil ettiğini kabul etmiştir. Karar ile birlikte Three Strikes hukukunda bugün de kullanılan temel ölçüt ortaya konulmuştur: Bir mahkeme, ancak sanığın mevcut suçu, önceki strike mahkumiyetleri, geçmiş yaşamı, karakteri ve geleceğe ilişkin görünümü değerlendirildiğinde Three Strikes sisteminin "ruhunun dışında" kaldığı sonucuna ulaşırsa strike mahkumiyetlerini dikkate almamaya karar verebilir; buna karşılık suç kariyeri süreklilik arz eden ve toplum açısından tehlikelilik göstermeye devam eden failler bakımından Three Strikes hükümlerinin uygulanması zorunludur. Bu yönüyle Williams kararı, Three Strikes sisteminin yalnızca şekli anlamda önceki mahkumiyetlerin varlığına değil, failin mükerrir suçluluk karakterine ve toplumsal tehlikeliliğine dayanan fail merkezli yapısını açıklayan temel içtihatlardan biri olarak kabul edilmektedir. Mahkeme, ancak sanığın mevcut suçu, önceki strike mahkumiyetleri, geçmiş yaşamı, karakteri ve geleceğe ilişkin görünümü değerlendirildiğinde Three Strikes sisteminin "ruhunun dışında" kaldığı sonucuna ulaşırsa strike mahkumiyetlerini dikkate almamaya karar verebilir; buna karşılık suç kariyeri süreklilik arz eden ve toplum açısından tehlikelilik göstermeye devam eden failler bakımından Three Strikes hükümlerinin uygulanması zorunludur. Karar için bkz. https://law.justia.com/cases/california/supreme-court/4th/17/148.html Erişim Tarihi: 12.06.2026.

[124] Tekerrürü kabul etmeyen teori (İlga Teorisi)'ne göre, tekerrür itiyadı (alışkanlığı) doğurur, itiyat ise iradeyi ve suça engel olan unsurları zayıflatır. Bu teoriyi benimseyen görüşe göre tekerrür, aynı fiilin iki defa cezalandırılamayacağı kuralına aykırılık teşkil ettiği ileri sürülür. Tekerrürü açıklayan teoriler, mükerrer suçluluğa daha ağır sonuçlar bağlanmasını kabul etmekle birlikte, bunun dayanağı konusunda farklı görüşler ileri sürmektedir. Cezanın yetersizliği teorisine göre, failin yeniden suç işlemesi önceki cezanın caydırıcı ve ıslah edici etkisinin yetersiz kaldığını gösterir; bu nedenle daha ağır bir ceza uygulanmalıdır. Bu görüş, önceki cezanın infaz edilmiş olmasını esas alır. İsnadiyetin ağırlığı teorisi ise, failin mahkumiyete rağmen yeniden suç işlemesinin kusurluluğunu ve hukuka aykırılık iradesini artırdığını kabul eder. Bu teori bakımından önceki mahkumiyet yeterli olup, cezanın infaz edilmiş olması aranmaz. Sübjektif teoriler ise tekerrürün temelini failin kişiliğinde ve tehlikeliliğinde aramakta; özellikle pozitivist yaklaşım, cezanın ağırlaştırılmasından ziyade tehlikeli failin güvenlik tedbirleriyle toplumdan soyutlanmasını savunmaktadır. **Üzülmez (2002),** s.172.

[125] **Arslan / Kayançiçek,** s.48; **Akbulut,** s.1240.

[126] Tekerrüre bağlanan hukuki sonuçlar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun bu alanda benimsediği sistemin en belirgin yeniliklerinden birini oluşturmaktadır. Nitekim önceki düzenlemeden farklı olarak, tekerrür kurumunda esas değişiklikler hukuki sonuçlar bakımından gerçekleştirilmiştir. Bu sonuçlar; mükerrirler hakkında uygulanacak koşullu salıverilme sürelerinin artırılması, hapis cezası ile adli para cezasının seçimlik yaptırım olarak öngörüldüğü hallerde hapis cezasına hükmedilmesinin zorunlu tutulması ve cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması olmak üzere üç başlık altında toplanmaktadır. Söz konusu sonuçlardan ilk ikisi, mükerrer suçluluğa daha ağır yaptırımlar bağlayan ve bastırıcı nitelik taşıyan düzenlemeler niteliğindedir. Buna karşılık, cezanın infazından sonra uygulanan denetimli serbestlik tedbiri, failin yeniden suç işlemesini önlemeye yönelik olup özel önleme amacına hizmet etmektedir. Denetimli serbestlik tedbirinin infaz sonrasında uygulanması ise bu kurumu, karşılaştırmalı hukukta tehlikeli suçlular hakkında güvenlik amacıyla uygulanan kapatma tedbirleri veya güvenlik tedbiri niteliğindeki elektronik izleme uygulamalarıyla benzer bir konuma getirmektedir. Bu düzenlemelerin ortak amacı, mükerrer suçluluğun önlenmesi suretiyle toplumun korunmasının

halinde fail hakkında hükmedilen cezanın miktarında herhangi bir artış meydana gelmemekte; buna karşılık hükmedilen cezanın mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilmesi ve infaz sonrasında denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması söz konusu olmaktadır.[127] Bu yönüyle tekerrür, suç karşılığı öngörülen yaptırımı ağırlaştıran bir ceza hukuku kurumu olmaktan ziyade, infaz aşamasında etkisini gösteren ve failin yeniden suç işleme riskini esas alan kendine özgü bir infaz hukuku müessesesi niteliği taşımaktadır.[128] Buna karşılık Three Strikes yasaları, hukuki niteliği itibarıyla esasen maddi ceza hukukuna ilişkin bir yaptırım mekanizmasıdır. Düzenlemeler, failin önceki mahkumiyetlerini yalnızca infaz rejimini belirleyen bir unsur olarak değil, doğrudan doğruya cezanın türünü ve miktarını tayin eden normatif bir unsur olarak kabul etmektedir. Bu nedenle Three Strikes hükümlerinin uygulanması halinde failin cezası katlanarak artabilmekte, hatta şartlı tahliye imkanı bulunmaksızın müebbet hapis cezasına hükmedilebilmektedir. Dolayısıyla düzenleme, cezanın infaz şeklini değiştirmekten öte, bizzat cezanın kapsamını ve ağırlığını belirleyen maddi ceza hukuku karakterine sahiptir. Her iki kurum arasındaki temel farklılık, mükerrer suçluluğa bağlanan hukuki sonucun niteliğinde ortaya çıkmaktadır. Türk hukukunda önceki mahkumiyet, sonraki suç nedeniyle verilecek cezanın miktarını etkilemezken;[129] Amerikan hukukunda önceki mahkumiyetler, sonraki suçun yaptırımını doğrudan ağırlaştıran bağımsız bir normatif unsur haline gelmektedir. Başka bir ifadeyle, Türk hukukunda tekerrür cezanın infazını ağırlaştırırken, Three Strikes sistemi ise 765 sayılı TCK'da düzenlenen tekerrür sistemine benzer olarak cezanın ağırlaştırılmasını gerektiren bir hal olarak karşımıza çıkmaktadır.[130]

Bu farklılığın temelinde ise iki sistemin dayandığı ceza siyaseti anlayışları bulunmaktadır. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, mükerrir fail bakımından dahi bireyin topluma yeniden kazandırılması amacını tamamen terk etmemiş; daha sıkı bir infaz rejimi öngörmekle birlikte rehabilitasyon ve denetimli serbestlik mekanizmalarını muhafaza etmiştir. Bu bakımdan Türk Ceza Kanunu, cezanın ve infazın suçlunun şahsiyetine uydurulması esasına dayanarak benimsediği tekerrür sisteminde, sadece işlenen suçun tekrarına odaklanan mekanik bir yaklaşım yerine, işlenen suçun türüne göre değişen bir infaz rejimi öngörmüştür. Buna karşılık Three Strikes sistemi, özellikle Washington ve Kaliforniya modellerinde görüldüğü üzere, "selective incapacitation" olarak ifade edilen seçici etkisizleştirme anlayışının normatif tezahürü niteliğindedir. Sistem, belirli

sağlanmasıdır. **Altunç, Mehmet Sinan**: Ceza Hukukunda Tekerrür, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010. s.198.

[127] **Öztürk / Erdem,** s.591.

[128] **Demirbaş,** s.707.

[129] **Koca / Üzülmez,** s.694.

[130] **Özgenç,** s.1023.

suçluların ıslah edilebilirliğinden ziyade, toplum bakımından taşıdıkları tehlikeliliği esas almakta ve bu kişilerin uzun süreli yahut süresiz biçimde özgürlüklerinden yoksun bırakılmasını amaçlayarak kamu güvenliğini bireysel ıslah amacına üstün tutmaktadır.

Kanaatimizce, bu iki kurum arasındaki farklılık yalnızca yaptırım tekniğine ilişkin olmayıp, cezanın amacı konusundaki teorik ve suç politikası tercihlerinden kaynaklanmaktadır. Türk ceza hukuku, mükerrer suçluluk halinde dahi failin yeniden topluma kazandırılabilme ihtimalini tamamen dışlamayan karma bir yaklaşım benimserken; Three Strikes sistemi, belirli suçlular bakımından rehabilitasyon fikrinden büyük ölçüde vazgeçerek kamu güvenliğini üstün değer olarak kabul eden risk temelli bir ceza politikası üzerine inşa edilmiştir. Bu nedenle tekerrür ile Three Strikes kurumları, benzer olgulara uygulanmalarına rağmen hukuki nitelikleri itibarıyla aynı kurumun farklı görünümleri olarak değil, farklı ceza siyaseti anlayışlarının normatif yansımaları olarak değerlendirilmelidir.

B. ŞARTLARI BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Önceki mahkumiyetin niteliği, suçlar arasındaki ilişki, zaman bakımından sınırlamalar ve suçun türüne ilişkin aranan koşullar bakımından iki sistem birbirinden esaslı şekilde ayrılmaktadır. Çalışmanızda ayrıntılı olarak ortaya konulduğu üzere, Türk hukukunda tekerrür daha genel ve esnek bir yapıya sahipken, Three Strikes sistemi belirli suç tipleri etrafında şekillenen daha sınırlı fakat sonuçları itibarıyla çok daha ağır bir mükerrer suçluluk rejimi öngörmektedir. Sistemler arasındaki ilk temel ayrım, önceki mahkumiyetin niteliği bakımından ortaya çıkmaktadır. Türk hukukunda kural olarak önceki suçun belirli bir türde olması aranmamaktadır. Kanun koyucu, suçların aynı cinsten olmasına veya aynı hukuki değeri ihlal etmesine herhangi bir sonuç bağlamamış; genel tekerrür sistemini benimsemiştir.[131] Bu nedenle, kanunda öngörülen istisnalar saklı

[131] Tekerrür sistemleri, önceki mahkumiyetin tekerrüre nasıl etki edeceğine göre ayrılmaktadır. Tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için yalnızca mahkumiyet kararını yeterli görmeyip, ayrıca önceki cezanın infaz edilmiş olmasını arayan sistem gerçek tekerrür sistemi olarak adlandırılır. Buna karşılık, tekerrür için yalnızca kesinleşmiş mahkumiyet kararını yeterli gören ve cezanın infazını şart koşmayan sistem ise varsayılan (farazi) tekerrür sistemi olarak ifade edilir.5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, varsayılan tekerrür sistemini benimsemiştir. Nitekim TCK m. 58/1 uyarınca, önceki mahkumiyete ilişkin hükmün kesinleşmesinden sonra yeni bir suç işlenmesi tekerrür için yeterlidir; önceki cezanın infaz edilmiş olması aranmaz. Tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için sonraki suçun, önceki mahkumiyetin infazından itibaren belirli bir süre içinde işlenmesini arayan sistem süreli tekerrür sistemi olarak adlandırılır. Buna karşılık, sonraki suç bakımından herhangi bir süre sınırı öngörmeyen sistem süresiz tekerrür sistemi olarak ifade edilir. Türk hukukunda süreli tekerrür sistemi kabul edilmiştir. Bu nedenle kanunda öngörülen sürelerin geçmesinden sonra işlenen suçlar bakımından tekerrür hükümleri uygulanamaz. Tekerrüre esas alınan önceki mahkumiyetin yalnızca ulusal mahkemelerce verilmiş olmasını arayan sistem ulusal tekerrür sistemi olarak adlandırılır. Buna karşılık, yabancı ülke mahkemelerince verilen mahkumiyet kararlarını da dikkate alan sistem ise uluslararası tekerrür sistemi olarak ifade edilir. Türk hukukunda kural olarak ulusal tekerrür sistemi benimsenmiştir. Bununla birlikte kanunda belirtilen bazı istisnai hallerde yabancı mahkeme kararları da tekerrüre esas alınabilmektedir. Önceki suç ile sonraki suçun aynı türden olmasını aramayan

kalmak kaydıyla, farklı hukuki yararları ihlal eden suçlar arasında dahi tekerrür hükümlerinin uygulanması mümkündür. Buna karşılık Three Strikes sisteminde önceki mahkumiyetlerin niteliği belirleyici öneme sahiptir. Nitekim Washington modelinde yalnızca kanunda katalog halinde sayılan *most serious offense* niteliğindeki suçlar strike olarak kabul edilmektedir. Benzer şekilde Kaliforniya hukukunda da önceki mahkumiyetlerin *serious felony* veya *violent felony* kapsamında bulunması zorunludur. Dolayısıyla Amerikan sisteminde her mahkumiyet strike niteliği taşımamakta; yalnızca kanun koyucunun toplumsal tehlikeliliği yüksek gördüğü belirli suçlar mükerrer suçluluk rejimine dahil edilmektedir. Bu yönüyle Three Strikes sistemi, Türk hukukundaki genel tekerrür sisteminden farklı olarak özel ve katalog suç esasına dayalı bir yapıya sahiptir.

Sistemler arasındaki en belirgin farklılıklardan bir diğeri de tekerrür için öngörülen süredir. Türk hukukunda tekerrür süresiz bir kurum olarak düzenlenmemiştir.[132] Kanun koyucu, önceki mahkumiyet ile sonraki suç arasında belirli bir zaman bağlantısının bulunmasını aramış; cezanın infazından itibaren üç veya beş yıllık sürelerin geçmesi halinde önceki mahkumiyetin tekerrüre esas alınamayacağını kabul etmiştir. Böylece uzun süre suç işlemeyen kişinin topluma yeniden uyum sağladığı varsayılmış ve geçmiş mahkumiyetin etkisi zamanla ortadan kaldırılmıştır. Buna karşılık Three Strikes sisteminde kural olarak önceki mahkumiyetlerin eskiliği önem taşımamaktadır. Özellikle Kaliforniya hukukunda onlarca yıl önce verilmiş mahkumiyetler dahi strike olarak dikkate alınabilmekte; hatta başka eyalet mahkemelerince verilen hükümler de belirli şartlar altında sisteme dahil edilebilmektedir.[133] Bu durum, Amerikan sisteminin mükerrer suçluluğu zamansal bir olgu olmaktan çıkararak failin kalıcı tehlikeliliğinin göstergesi olarak değerlendirdiğini ortaya koymaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nda bazı durumların varlığı halinde tekerrürün uygulanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Nitekim kasıtlı suçlarla taksirli suçlar arasında, sırf askeri suçlarla diğer suçlar arasında ve on sekiz yaşını doldurmamış kişiler

sistem genel tekerrür sistemi olarak adlandırılır. Buna karşılık, tekerrürün uygulanabilmesi için suçların aynı türden olmasını şart koşan sistem ise özel tekerrür sistemi olarak ifade edilir.5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, genel tekerrür sistemini kabul etmiştir. Dolayısıyla suçların aynı cinsten olması kural olarak tekerrürün uygulanması için gerekli değildir. **Zafer**, s.796; **Öztürk / Erdem**, s.593; **Demirbaş**, s.708.

[132] **Özgenç,** s.1025**; Koca / Üzülmez**, s.700; **Öztürk / Erdem**, s.598; **Demirbaş**, s.709.

[133] Temyiz mahkemesi United States v. McClinton kararında mükerrer suçluluğa ilişkin düzenlemede önceki mahkumiyetlerin tekerrüre esas alınabilmesi bakımından herhangi bir zamansal sınır öngörülmemesini tartışma konusu yapmıştır. Yaklaşık yirmi beş yıl önce işlenmiş suçların dahi ağırlaştırılmış yaptırımın uygulanmasına temel teşkil edebilmesi karşısında Mahkeme, önceki mahkumiyetlerin ne kadar eski olabileceği hususunda kanuni bir sınırlamanın bulunmamasının adalet ve ceza siyaseti bakımından sorgulanabileceğini belirtmiş; ulaşılan sonucun yasama organı tarafından yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağına işaret etmiştir. Karar için bkz. https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F2/815/1242/22962/ Erişim tarihi: 18.05.2026.

tarafından işlenen suçlar bakımından tekerrür hükümleri uygulanamamaktadır. Buna karşılık Three Strikes sisteminde, belirli koşulların varlığı halinde çocuk suçlulara da Three Strikes sistemi uygulanabilmektedir.

C. SONUÇLARI BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Türk ceza hukukunda düzenlenen tekerrür kurumu ile Amerika Birleşik Devletleri hukukunda uygulanan Three Strikes sistemi arasındaki en belirgin farklılık, şüphesiz bu kurumların doğurduğu hukuki sonuçlarda ortaya çıkmaktadır. Her iki sistem de mükerrer suçluluğa olumsuz sonuçlar bağlamakta ise de, söz konusu sonuçların niteliği, ağırlığı ve ceza adalet sistemi içerisindeki işlevleri bakımından önemli ayrışmalar mevcuttur. Nitekim Türk hukukunda tekerrür esasen infaz aşamasında etkisini gösteren bir kurum niteliği taşırken, Three Strikes sistemi fail hakkında hükmedilecek yaptırımın doğrudan belirlenmesine ve ağırlaştırılmasına hizmet eden maddi ceza hukuku karakterine sahiptir. Bu nedenle iki kurumun sonuçları arasındaki farklılık, yalnızca yaptırımın ağırlığında değil, yaptırımın fonksiyonunda da kendisini göstermektedir.

Türk Ceza Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca tekerrür hükümlerinin uygulanmasının ilk sonucu, hükmolunan cezanın mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirilmesidir. Bu kapsamda fail hakkında hükmedilen cezanın miktarında herhangi bir artış meydana gelmemekte; buna karşılık koşullu salıverilme oranları, infaz süresi ve cezanın yerine getirilme biçimi bakımından farklı bir rejim uygulanmaktadır.[134] Dolayısıyla tekerrür, failin mahkum olduğu cezanın kapsamını değil, cezanın infaz edilme şeklini etkilemektedir. Ayrıca cezanın infazından sonra fail hakkında denetimli serbestlik tedbirine hükmedilmesi de kurumun bir diğer önemli sonucunu oluşturmaktadır. Böylelikle kanun koyucu, bir yandan mükerrir fail üzerinde daha sıkı bir denetim kurarken, diğer yandan infaz sonrasında topluma yeniden uyum sürecini gözetmeye devam etmektedir.

Buna karşılık Three Strikes sisteminde mükerrer suçluluk, yalnızca infaz koşullarını ağırlaştıran bir unsur olmayıp, doğrudan doğruya cezanın türünü ve miktarını belirleyen normatif bir etkene dönüşmektedir. Nitekim Washington modelinde persistent offender olarak kabul edilen kişiler hakkında şartlı tahliye imkanı bulunmaksızın müebbet hapis cezası uygulanmaktadır. Benzer şekilde Kaliforniya modelinde de failin geçmiş strike mahkumiyetlerinin sayısına bağlı olarak ceza iki katına çıkarılabilmekte veya yirmi beş yıldan az olmamak üzere müebbet hapis cezasına hükmedilebilmektedir. Dolayısıyla Amerikan sisteminde mükerrer suçluluk, cezanın infaz rejiminden ziyade, bizzat yaptırımın kendisini belirleyen kurucu bir unsur niteliği taşımaktadır. Ayrıca, Türk

[134] **Arslan / Kayançiçek, s.157.**

hukukunda tekerrür, hükümlünün özgürlüğünü tamamen ortadan kaldıran mutlak sonuçlar doğurmamakta; daha ağır infaz koşulları ve infaz sonrası denetim ile sınırlı kalmaktadır. Buna karşılık Three Strikes sistemi, özellikle şartlı tahliye imkanı bulunmayan müebbet hapis yaptırımı nedeniyle failin yaşamı boyunca özgürlüğünden yoksun bırakılmasına yol açabilmektedir. Bu nedenle Amerikan sisteminde mükerrer suçluluğa bağlanan sonuçların, Türk hukukuna kıyasla çok daha sert ve dışlayıcı nitelik taşıdığı söylenebilir. Ayrıca, Three Strikes sisteminde, özellikle geçmişte Kaliforniya uygulamasında görüldüğü üzere, nispeten hafif nitelikteki üçüncü suçlar nedeniyle dahi şartlı tahliyesiz müebbet hapis cezası verilebilmesi, ceza ile fiil arasındaki orantının zedelenmesine ilişkin ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Nitekim *Ewing v. California*, *Lockyer v. Andrade* ve *People v. Carmony* kararları, mükerrer suçluluğa bağlanan ağır yaptırımların anayasal ilkelerin ihlal edilip edilmediğine yönelik tartışmaların en önemli örneklerini oluşturmuştur.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 108. maddesinde mükerrirlere özgü infaz rejimi düzenlenmiştir. Buna göre tekerrür halinde hükümlüler hakkında koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için daha ağır infaz süreleri öngörülmüş, ikinci defa tekerrür halinde ise bu süreler daha da ağırlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra, cezanın infazının tamamlanmasından sonra mükerrir hakkında belirli bir süre denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması kabul edilmiş; gerektiğinde bu sürenin uzatılabilmesi ve yükümlülüklere aykırılık halinde disiplin hapsine hükmedilebilmesi öngörülmüştür. Ayrıca bazı suçlar bakımından tedavi, belirli yerlerde bulunmama, mağdura yaklaşmama ve çocuklarla ilgili faaliyetlerde bulunmama gibi özel yükümlülüklerin uygulanmasına da imkan tanınmıştır. Böylece kanun koyucu, mükerrir failin yeniden suç işlemesini önlemeyi amaçlayan daha sıkı bir infaz ve denetim sistemi benimsemiştir. Bununla birlikte belirtmek gerekir ki, Türk hukukunda da 7550 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılmadan önce 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 108. maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen ikinci defa tekerrür rejimi, sonuçları itibarıyla Three Strikes sistemine en fazla yaklaşan düzenlemeyi oluşturmaktaydı. Anılan düzenleme uyarınca ikinci kez tekerrür hükümlerinin uygulanmasına karar verilen hükümlüler koşullu salıverilmeden yararlanamamakta, bu durum ise özellikle süreli hapis cezaları bakımından cezanın infaz kurumunda tamamen infaz edilmesi sonucunu doğurmaktaydı. Her ne kadar söz konusu düzenleme maddi ceza hukukuna ilişkin olmayıp infaz hukukuna özgü bir sonuç doğurmakta ve cezanın miktarında herhangi bir artışa yol açmamakta ise de, mükerrer suçluluğa bağlı olarak hükümlünün özgürlüğünü çok ağır biçimde sınırlandırması nedeniyle etkisizleştirme fonksiyonu yönünden Three Strikes sistemiyle benzer bir işlev görmekteydi. Ancak bu düzenleme, infaz hukukunun temel ilkeleri ile hükümlünün yeniden topluma

kazandırılması amacına aykırı olduğu yönündeki eleştiriler de dikkate alınarak 7550 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu değişiklikle birlikte Türk hukukunda mükerrer suçluluğa bağlanan sonuçlar yeniden mükerrirlere özgü infaz rejimi ve infaz sonrası denetim mekanizmalarıyla sınırlandırılmıştır. Nitekim 7550 sayılı Kanun ile ikinci defa tekerrür halinde koşullu salıverilmenin tamamen ortadan kaldırılmasından vazgeçilerek süreli hapis cezaları bakımından dörtte üç oranında koşullu salıverilme sistemine dönülmesi, Türk hukukunun mükerrer suçluluk bakımından Three Strikes benzeri mutlak etkisizleştirme anlayışından uzaklaştığını ve yeniden infaz hukukunun rehabilitasyon odaklı yaklaşımını güçlendirdiğini göstermektedir.

SONUÇ

Bir kimsenin daha önce mahkum edilmiş olmasına rağmen yeniden suç işlemesi, hem cezanın özel önleme fonksiyonu hem de failin toplumsal tehlikeliliği bakımından çeşitli hukuki sonuçların doğmasına neden olmaktadır. Bu nedenle modern ceza kanunları, mükerrer suçluluğa kayıtsız kalmamakta; ancak bu olguya bağlanan sonuçların niteliği, kapsamı ve amacı bakımından birbirinden oldukça farklı sistemler benimsemektedir.

Bu çalışmada incelenen Türk ceza hukukundaki tekerrür kurumu ile Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan Three Strikes sistemi, aynı olgudan hareket etmelerine rağmen farklı ceza siyaseti anlayışlarının ürünü olan iki ayrı model olarak karşımıza çıkmaktadır. Türk hukukunda tekerrür, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile birlikte cezanın artırılmasını gerektiren bir neden olmaktan çıkarılmış; bunun yerine mükerrirlere özgü infaz rejimi ve infaz sonrası denetimli serbestlik tedbiri öngören kendine özgü bir kurum haline getirilmiştir. Böylece kanun koyucu, mükerrer suçluluğu doğrudan daha ağır bir cezalandırma sebebi olarak değil, failin yeniden suç işleme riskini dikkate alan özel bir infaz politikası çerçevesinde değerlendirmiştir. Bu yönüyle Türk sistemi, failin topluma yeniden kazandırılması amacını tamamen terk etmeyen ve özel önleme amacını gerçekleştirmeye çalışan bir yaklaşımı benimsemektedir. Buna karşılık Three Strikes sistemi, özellikle Washington ve Kaliforniya modellerinde görüldüğü üzere, seçici etkisizleştirme anlayışı ile genel önleme amacına hizmet etmektedir. Sistem, belirli ağır suçları tekrarlayan kişileri yüksek risk grubu içerisinde değerlendirmekte ve bu kişilerin uzun süreli veya süresiz biçimde toplumdan uzaklaştırılmasını amaçlamaktadır. Bu nedenle Three Strikes düzenlemelerinde önceki mahkumiyetler yalnızca infaz rejimini etkileyen bir unsur olarak değil, doğrudan cezanın türünü ve miktarını belirleyen bağımsız bir normatif unsur olarak kabul edilmektedir. Özellikle şartlı tahliye imkanı bulunmaksızın müebbet hapis cezasına kadar varabilen yaptırımlar, sistemin rehabilitasyondan ziyade toplumun korunmasını esas aldığını göstermektedir. Türk

hukukundaki tekerrür esasen infaz hukukuna ilişkin sonuçlar doğururken, Three Strikes sistemi maddi ceza hukukuna ilişkin bir yaptırım mekanizması niteliği taşımaktadır. Türk hukukunda genel tekerrür sistemi benimsenmiş ve önceki suçların niteliği büyük ölçüde önem taşımamışken, Amerikan hukukunda yalnızca belirli katalog suçlar Three Strikes rejiminin kapsamına alınmıştır. Tekerrürde, cezanın miktarı değişmezken yalnızca infaz rejimi ağırlaşmakta; buna karşılık Three Strikes sisteminde fail hakkında doğrudan daha ağır ve çoğu zaman son derece uzun süreli hapis cezaları uygulanabilmektedir.

Çalışma kapsamında incelenen kriminolojik veriler de mükerrer suçluluğa ilişkin sert ceza politikalarının etkinliği konusunda kesin bir sonuca ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Nitekim Three Strikes yasalarının kabul edilmesinde önemli rol oynayan suç kariyeri ve seçici etkisizleştirme teorileri, suçun belirli bir grup kronik suçlu tarafından işlendiği varsayımına dayanmakta ise de, düzenlemenin yürürlüğe girmesinden sonra yapılan ampirik araştırmalar suç oranlarındaki düşüşün doğrudan Three Strikes yasalarına atfedilemeyeceğini ortaya koymuştur. Buna karşılık sistemin ceza infaz kurumlarının kapasitesi, kamu maliyesi ve ölçülülük ilkesi bakımından önemli tartışmalara yol açtığı görülmektedir. Özellikle nispeten hafif nitelikteki üçüncü suçlar nedeniyle şartlı tahliyesiz müebbet hapis cezalarının uygulanabilmesi, ceza ile fiil arasındaki ölçülülük sorununu gündeme getirmiştir. Sonuç olarak, Türk hukukunun benimsediği önleme merkezli yaklaşım ile Amerikan hukukunun tercih ettiği etkisizleştirme odaklı model arasında yapılan karşılaştırma, mükerrer suçluluğa ilişkin hukuki çözümlerin yalnızca soyut ve teorik tercihlerden ibaret olmadığını, aksine cezanın amacı, failin topluma yeniden kazandırılması ve kamu güvenliğinin sağlanması arasında kurulan dengenin bir sonucu olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

Akbulut, Berrin: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 12.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2025.

Alpaslan, Selin: Ceza Hukukunda Kriminolojik Tehlikelilik, Adalet Yayınevi, Ankara, 1. Baskı, 2024.

Altunç, Mehmet Sinan: Ceza Hukukunda Tekerrür, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.

Artuk, Mehmet Emin / Gökcen, Ahmet / Alşahin, Mehmet Emin / Çakır, Kerim: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2024.

Auerhahn, Kathleen: Selective Incapacitation and Public Policy: Evaluating

California's Imprisonment Crisis, State University of New York Press, Albany, 2022.

Barr, Loren L.: "The Three Strikes Dilemma: Crime Reduction at Any Price", Santa Clara Law Review, C. 36, S. 1, 1995.

Bayramoğlu / Reşat: "Tekerrürde Cezanın Çekilmiş Olması Şart Değil Mi ?, Adalet Dergisi, S:12, 1944.

Beale, Sara Sun: "The Story of Ewing v. California: Three Strikes Laws and the Limits of the Eighth Amendment Proportionality Review", Criminal Law Stories (Donna Coker / Robert Weisberg eds.), 2013.

Blumstein, Alfred / Cohen, Jacqueline / Roth, Jeffrey A. / Visher, Christy A. (Editörler): Criminal Careers and "Career Criminals": Volume I, National Academy Press, Washington D.C., 1986.

Blumstein, Alfred / Cohen, Jacqueline: "Reducing Crime Through Predictions of Recidivism", Von Hirsch, Andrew / Blumstein, Alfred (Editörler), Crime and Justice, C. 9, University of Chicago Press, Chicago, 1987.

Brown, Brian / Jolivette, Greg: Three Strikes: The Impact After More Than a Decade: A Primer, Legislative Analyst's Office, Sacramento, 2005.

Caulkins, Jonathan P.: "How Large Should the Strike Zone Be in 'Three Strikes and You're Out' Sentencing Laws?", Journal of Quantitative Criminology, C. 17, S. 3, 2001.

Chen, Elsa.:"Impacts of Three Strikes and You're Out' on Crime Trends in California and throughout the United States", Journal of Contemporary Criminal Justice, C.24, S.4, 2008.

Chen, Elsa: Impact of Three Strikes and Truth in Sentencing on the Volume and Composition of Correctional Populations, U.S. Department of Justice, Washington D.C., 2001.

Clark, John / Austin, James / Henry, D. Alan: "Three Strikes and You're Out": A Review of State Legislation, National Institute of Justice, Washington D.C., 1997.

Clear, Todd R. / Frost, Natasha A. / Carr, Michael / Dhondt, Geert / Braga, Anthony / Warfield, Garrett A.R.: Predicting Crime through Incarceration: The Impact of Rates of Prison Cycling On Rates of Crime in Communities, National Institute of Justice, Washington D.C., 2014.

Congressional Record, Vol. 139, No. 147, House of Representatives, 26 October 1993.

Demirbaş, Timur: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir: Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, 14. baskı, C:3, Der Kitabevi, İstanbul, 2020.

Dülger, Murat Volkan: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.

Erem, Faruk: "Tekerrür Hakkındaki Kanun Hükümlerinin Tetkiki", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 1, 1944.

Erem, Faruk: "Tekerrürde Cezanın Çekilmiş Olması Şart Değildir", Adalet Dergisi, S:10, 1944.

Erickson, Maynard L.: "Delinquency in a Birth Cohort: A New Direction in Criminological Research", Journal of Criminal Law and Criminology, C. 64, S. 3, 1974.

Gölcüklü, Feyyaz: Türk Ceza Sistemi: Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara, 1966.

Greenwood, Peter W./ Everingham, Susan S./ Chen, Elsa / Abrahamse, Allan F./ Merritt, Nancy / Chiesa, James: Three Strikes Revisited: An Early Assessment of Implementation and Effects, RAND, Santa Monica, 1998.

Helland, Eric / Tabarrok, Alexander: "Does Three Strikes Deter? A Non-Parametric Estimation", Journal of Human Resources, C. 42, S. 2, 2007.

İçel, Kayıhan / Sokullu-Akıncı, Füsun / Özgenç, İzzet / Sözüer, Adem / Mahmutoğlu, Fatih Selami / Ünver, Yener: İçel Yaptırım Teorisi, 2. Bası, İstanbul, 2002.

Karakehya, Hakan / Yalvaç, Gürsel: Ceza Hukuku Genel Hükümler, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2026.

Karch, Andrew / Cravens, Matthew: "Rapid Diffusion and Policy Reform: The Adoption and Modification of Three Strikes Laws", State Politics & Policy Quarterly, C. 14, S. 4, 2014.

Kayançiçek, Murat / Arslan, Çetin: Suçta Tekerrür, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2009.

King, Ryan S./ Mauer, Marc: Aging Behind Bars: "Three Strikes" Seven Years Later, The Sentencing Project, Washington D.C., 2001.

Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 17.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.

Lewis, Sara J.:"The Cruel and Unusual Reality of California's Three Strikes Law: Ewing v.California and the Narrowing of the Eight Amendment's Proportionality Principle", Denver University Law Review, C.81, S.2, 2003.

Marvell, Thomas B. / Moody, Carlisle E.: "The Lethal Effects of Three-Strikes Laws", The Journal of Legal Studies, C. 30, S. 1, 2001.

Özbek, Veli Özer: İnfaz Hukuku, 22. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2026.

Özbek,Veli Özer/Doğan, Koray/Meraklı, Serkan/Bacaksız, Pınar/Başbüyük, İsa: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 16. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2025.

Özgenç, İzzet: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 20. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2024.

Öztürk, Bahri/ Erdem, Mustafa Ruhan: Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedirleri Hukuku, 22.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

Rosenberger, Jared S. / Callanan, Valerie J.: "The Influence of Media on Penal Attitudes", Criminal Justice Review, C. 36, S. 4, 2011.

Shepherd, Joanna M.: "Fear of the First Strike: The Full Deterrent Effect of California's Two and Three-Strikes Legislation", Journal of Legal Studies, C. 31, S. 1, 2002.

Sloan III, John J.: "Three Strikes Laws", Kerley, Kent (Editör), Encyclopedia of Corrections, Wiley-Blackwell, Hoboken, 2016.

Şentürk, Kıvanç: "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yüksek Riskli Suçlular Hakkında Uygulanan Özel Tedbirler", Ceza Hukuku Dergisi, C. 16, S. 45, 2021.

TBMM, Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/335), Dönem 23,

Yasama Yılı 2.

Three-Time Loser Act of 1993 (H.R. 3424), 103rd Congress, 1st Session (1993).

Üzülmez, İlhan: "Türk Hukukunda Tekerrür", Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 10, S. 1-2, 2002.

Wolfgang, Marvin E. / Figlio, Robert M. / Sellin, Thorsten: Delinquency in a Birth Cohort, 2. Baskı, University of Chicago Press, Chicago, 1987.

Willis, James J.: "Punishment and Democracy: Three Strikes and You're Out in California. Franklin E. Zimring, Gordon Hawkins, and Sam Kamin", Crime, Law and Social Change, C. 47, 2007.

Zafer, Hamide: Ceza Hukuku Genel Hükümler TCK m.1-75, 8.Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021.

Mahkeme Kararları

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2020/1-139, K. 2022/453, T. 21.06.2022

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2014/6-250, K. 2015/409, T. 17.11.2015

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2019/6-647, K. 2020/407, T. 08.10.2020

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E. 2024/4551, K. 2026/3617, T. 27.04.2026

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E. 2026/1789, K. 2026/2951, T. 08.04.2026

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E. 2024/4844, K. 2026/1926, T. 02.03.2026

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E. 2024/6241, K. 2026/1925, T. 02.03.2026

Yargıtay 6. Ceza Dairesi, E. 2025/4862, K. 2025/11678, T. 18.12.2025

Yargıtay 1. Ceza Dairesi, E. 2026/2, K. 2026/1967, T. 12.03.2026

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2012/13-1493, K. 2013/318, T. 18.06.2013

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2012/8-193, K. 2012/, T. 15.05.2012

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2011/-215, K. 2011/279, T. 20.12.2011

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2011/-100, K. 2011/127, T. 14.06.2011

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2011/-60, K. 2011/126, T. 14.06.2011

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2011/-132, K. 2011/117, T. 07.06.2011

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, E. 2026/4784, K. 2026/6503, T. 07.05.2026

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, E. 2025/5139, K. 2026/3841, T. 16.03.2026

Yargıtay 4. Ceza Dairesi, E. 2024/1536, K. 2026/3974, T. 24.02.2026

Yargıtay 2. Ceza Dairesi, E. 2024/2956, K. 2026/6036, T. 06.04.2026

People v. Vargas, 59 Cal.4th 635 (2014).

State v. Reynolds, 2 Wash.3d 195 (2023).

Ewing v. California, 538 U.S. 11 (2003).

Lockyer v. Andrade, 538 U.S. 63 (2003).

People v. Bullock, 440 Mich. 15 (1992).

People v. Superior Court (Romero), 13 Cal.4th 497 (1996).

People v. Williams, 17 Cal.4th 148 (1998).

United States v. McClinton, 815 F.2d 1242 (8th Cir. 1987).

Beyanlar:

Yazar Katkısı: Yazarın çalışmaya katkı oranı %100'dür.

Çıkar Çatışması: Yazar, bu çalışma kapsamında herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.